

2003. L'etiquetatge en català en vins i caves de denominació d'origen

Estudi sobre
l'acompliment de
la legislació de
l'etiquetatge en
productes de
denominació
d'origen catalans
entre les
empreses del
sector de vins i
caves a Catalunya

Índex

1. Introducció	Pàg. 2
1.1. Objectius	3
1.2. Les denominacions d'origen de vins i caves	5
1.3. Estudis precedents sobre etiquetatge en català de vins i caves	6
2. Metodologia	15
2.1. Obtenció de dades	16
2.2. Tractament de dades	18
2.3. Obtenció de resultats	19
3. Resultats	22
3.1. Vins	23
3.2. Caves	33
3.3. Vins i caves	41
3.4. Evolució i situació del català en els diferents grups empresarials de vins i caves	49
4. Conclusions i recomanacions	57
4.1. Conclusions	58
4.2. Recomanacions i propostes	60
5. Annexos	64
6. Índex de cellers, marques i productors	71

---

1. Introducció

1.1. Objectius

1.2. Les denominacions d'origen de vins i caves

1.3. Estudis precedents sobre etiquetatge en català de vins i caves

---

1.1. Objectius

L'11 d'abril del 2002 la Plataforma per la Llengua va presentar l'estudi *El català en l'etiquetatge de vins i caves a Catalunya* a fi de comprovar el compliment de la legislació vigent en matèria d'ús del català en l'etiquetatge d'aquells productes catalans de denominació d'origen, particularment en els vins i caves. Dins d'aquest grup es va fer especial incidència en els classificats com a productes d'alta qualitat i de manera incident en els vins i caves de més gran consum.

Segons **l'article 34 de la Llei 1 /1998 de Política Lingüística** del 7 de gener de 1998, **totes les dades obligatòries i informacions voluntàries dels productes amb denominació d'origen, comarcal o de qualitat que es distribueixen en l'àmbit territorial de Catalunya, han d'ésser com a mínim en català** (vegeu el contingut sencer de l'article a *l'Annex 3*). L'obligatorietat en l'acompliment de la llei és de 2 anys (és a dir, gener del 2000), i per a 5 anys per als empresaris autònoms (és a dir, gener del 2003). Tanmateix en la segona de les Disposicions Transitòries de l'esmentada llei, pel que fa a l'adaptació empresarial en el punt 2, aclareix que hi ha un termini de 5 anys (gener del 2003) per continuar al mercat aquests tipus de productes, o fins i tot més, segons la data de caducitat. Enguany acaben els darrers terminis per a tots els productors, per tal d'acomplir la Llei, i és per tant un bon moment per avaluar si aquesta adaptació és total o encara hi ha productors amb vins no complint la legislació.

Aquest estudi pretén avaluar aquest aspecte i ésser un marc complementari i de continuïtat en referència a l'estudi anterior. Seguint els preceptes d'aqueix estudi, l'objectiu d'anàlisi de la mostra són els vins i caves de gran consum, car representen la part més significativa del mercat i són la imatge més evident que té el consumidor que realment hi ha un acompliment real de la legislació per part dels cellers afectats. Partint precisament d'aquesta imatge del més directe comprador, i a fi de facilitar i objectivar el mètode d'observació, l'anàlisi de les etiquetes s'ha fet en productes de venda directa al consumidor, concretament en superfícies de lliure servei.

A grans trets, doncs, els objectius del present estudi són els següents:

- L'avaluació de l'acompliment de la Llei d'entre els productes de gran consum prenent com a referència els més presents en superfícies de lliure servei. Són sens dubte uns bons indicadors, en tant que representen una part important de les vendes i una de les imatges més representatives que té el consumidor a l'hora de percebre la presència d'una llengua en l'etiquetatge.
- Determinar quins productes i empreses no compleixen encara la Llei.
- Analitzar l'evolució dels productes més venuts i empreses més importants, respecte l'estudi precedent i dades anteriors

- Concloure i valorar la situació actual i proposar mesures adients si s'escau per tal de garantir el ple compliment de la Llei.

1.2. Les denominacions d'origen de vins i caves

Les denominacions d'origen (des d'ara també DO) per a vins i caves, designen un segell de qualitat per a productes produïts dins d'un àmbit geogràfic determinat. Tanmateix aquesta designació va més enllà del territori de producció del vi. Segons l'INCAVI (Institut Català de la Vinya i el Vi) la denominació d'origen garanteix no només l'origen geogràfic, sinó també la qualitat d'un vi, i que el vi està elaborat a partir d'unes determinades varietats, i amb pràctiques vitícoles, enològiques i d'envelliment establertes prèviament. Per poder qualificar-se amb el nom de la Denominació d'Origen, el vi ha passat per estrictes controls analítics i de degustació per part d'experts que en garanteixen la qualitat.

Actualment a la Catalunya sota administració de la Generalitat existeixen per a vins onze DO (denominacions d'origen) catalanes: **Alella, Catalunya, Conca de Barberà, Costers del Segre, Empordà-Costa Brava, Montsant, Penedès, Pla de Bages, Priorat, Tarragona i Terra Alta**. A més hi ha la **DO Cava**, o **VEQPRD Cava** (Vi Escumós de Qualitat Produït en una Regió Determinada), que malgrat no ser exclusiu de Catalunya s'hi elabora el 99% de la producció. Aquesta part important de la producció, en tant que producte plenament català amb denominació d'origen i distribuït a Catalunya, ha estat inclosa dins els requisits que estableix l'article 34 de la Llei de Política Lingüística. Cal assenyalar també que la DO **Priorat** és d'ençà del 29 de desembre del 2000 **Denominació d'Origen Qualificada**.

Segons dades de l'INCAVI (Institut Català de la Vinya i el Vi) i del Consell Regulador del Cava d'enguany, existeixen per cada denominació el següent nombre de cellers:

Taula 1

Denominacions d'Origen	Nombre de cellers 2003	Nombre de cellers 2002	Producció Mitjana
Alella	6	4	8.000 HI
Catalunya	91	63	350.000 HI
Conca de Barberà	16	11	250.000 HI
Costers del Segre	13	13	145.000 HI
Empordà-Costa Brava	21	19	70.000 HI
Montsant	22	-	100.000 HI
Penedès	152	174	1.5000.000 HI
Pla de Bages	8	7	12.000 HI
Priorat (DO Qualificada)	38	30	15.000 HI
Tarragona	22	33	350.000 HI
Terra Alta	28	4	300.000 HI
Cava	271	271	-

1.3. Estudis precedents sobre etiquetatge en català de vins i caves

Dins l'àmbit de l'etiquetatge en català de vins i caves en destaquen en els darrers anys, fruit precisament bé de la vigència de la Llei de política Lingüística o bé del creixent interès o preocupació per l'ús del català en l'etiquetatge, un seguit de reculls de productes i empreses que etiqueten en català, així com enquestes als productors sobre aquest fet i sobre les repercussions que té l'etiquetatge en el mercat. Així, tant des d'unions d'empresaris com de consells reguladors de denominació d'origen hi ha uns quants documents en aquest sentit. Tanmateix pel que fa a recull de productes en destaquem principalment alguns duts a terme des de la societat civil com els realitzats per l'ADEC (Associació en Defensa de l'Etiquetatge en Català), on periòdicament s'edita un catàleg de productes etiquetats en català i que en el darrer any 2002 dedica una edició especial com a *Catàleg de Vins i Aigües*. Així mateix des del Consorci per a la Normalització de Sant Sadurn d'Anoia també s'ha fet un seguiment local dels productes etiquetats en català .

Tanmateix, a nivell de dades comparatives o percentuals en referència al mercat concret de vins i caves, cal esmentar especialment l'estudi *Els Usos lingüístics en les indústries elaboradores de vins i caves del Penedès* (Institut DEP i Direcció de Política lingüística. 1998) i l'informe anterior *El català en l'etiquetatge de vins i caves a Catalunya 2002* de la Plataforma per la Llengua sobre dades de finals del 2001.

En ***Els Usos lingüístics en les indústries elaboradores de vins i caves del Penedès 1998*** les dades foren recollides durant la tardor del 1998 mitjançant enquestes d'entre empreses elaboradores de vins i caves del Penedès amb els següents resultats pel que fa a l'etiquetatge:

Taula 2

Llengua	Etiqueta	Contraetiqueta
Castellà (exclusivament o amb altres llengües)	66%	73%
Català (exclusivament o amb altres llengües)	22%	17%
Català i castellà (amb continguts diferents)	11%	1%
Altres llengües	1%	4%
Ambivalent	0%	4%
Bilingüe (amb contingut idèntic)	-	1%
Base (total d'etiquetes i contraetiquetes)	404	197

D'entre les conclusions d'aquest estudi, incloent-hi les enquestes als mateixos empresaris, en destaquem:

- Etiquetar en català comporta avantatges i desavantatges, des del punt de vista dels directius del sector. Segons els enquestats els avantatges repercuteixen en el mercat català i els inconvenients en el mercat espanyol, per una suposada sensibilitat negativa de la demanda espanyola en funció de l'idioma català.
- Molt majoritàriament els directius estan d'acord que els productes catalans venuts a Catalunya estiguin etiquetats en català. D'altra banda, hi ha una temença minoritària a possibles problemes de distribució relacionats amb el mercat de fora de Catalunya.
- Majoritàriament, s'accepta que etiquetar en català no comporta costos rellevants en termes logístics, de referenciació, de gestió o de producció.
- Es considera avantatjós etiquetar en català quan els productes es dirigeixen al mercat català, o quan es tracta de productes que tenen una identificació amb el seu origen territorial.
- El 38 % de les empreses començaran (segons els entrevistats) a etiquetar en català o augmentaran l'ús que en fan actualment. Per tant, es pot preveure un increment de les etiquetes en català tant dels que pensen augmentar l'ús del català com entre els que l'iniciaran, destaca com a argument principal la regulació legislativa que entrarà plenament en vigor en els pròxims anys.

En l'informe anterior **El català en l'etiquetatge de vins i caves a Catalunya 2002** de la Plataforma per la Llengua s'analitzava l'acompliment de la llei entre **els primers productes de venda** en superfícies de lliure servei, l'acompliment en **els vins i caves d'alta qualitat**, es feia una anàlisi sobre **evolució** en els darrers anys de l'etiquetatge en català de vins i caves; i finalment es valorava l'acompliment de la llei entre **els 3 primers grups: Codorníu, Freixenet i Miguel Torres**. Heus ací una síntesi dels resultats obtinguts més remarcables:

Taula 3: El català en vins de DO catalanes més presents en superfícies de lliure servei.

Empreses	Producte	DO Denominació d'Origen	No acompleix la llei; no etiqueta en català	Sí; el català és plenament present en l'etiquetatge
Miguel Torres	Viña Sol	Penedès		
	Sangre de Toro	Catalunya		
	Coronas Tempranillo	Catalunya		
	Viña Esmeralda	Penedès		
René Barbier (Freixenet)	Tradición	Penedès		
	Classic	Penedès		
	Kraliner	Penedès		
Masia Bach (Codorníu)	Bach Extrísimo	Penedès		
	Viña Extrísima Bach	Catalunya		

	Bach Rosado	Penedès		
	Bach Extrísimo Seco	Penedès		
Jaume Serra (J.Garcia Carrión)	Viña del Mar Azul (blanco-seco, tinto, blanco seco dulce, rosado)	Catalunya		
	Jaume Serra Tinto	Penedès		
Bodegues Roqueta	Ramon Roqueta Cabernet Sauvignon	Pla del Bages		
	Ramon Roqueta Tempranillo	Pla del Bages		
	Ramon Roqueta Crianza	Pla del Bages		
Marqués de Monistrol (Arco Bodegas Unidas)	Marqués de Monistrol Blanc de Blancs	Penedès		
Rimat (Codorníu)	Abadia	Costers del Segre		
	Clamor	Costers del Segre		
	Rosado	Costers del Segre		
	Casal	Costers del Segre		
Pinord	Pinord Reynal Blanco-Seco	Penedès		
Conde de Caralt (Freixenet)	Blanc de Blancs	Catalunya		
	Rosado	Catalunya		
	Vendímia Seleccionada	Catalunya		
Castillo Peralada	Blanc de Blancs	Empordà-Costa Brava		
Alella Vinícola Can Jonc	Marfil Alella (Blanc Sec, Blanc semi- sec, Rosat)	Alella		
Juvé y Camps	Ermita d'Espiells	Penedès		

Taula 4: La presència del català en els productes de vins de DO més abundants en superfícies de lliure servei.

Acompliment de la Llei (etiqueten en català)	sí	no
Nombre de productes en %	9%	91%

Taula 5: La presència del català en els cellers de vins de DO on pertanyen els productes més venuts.

Tenen algun dels productes més venuts en català	sí	no
Nombre de cellers en %	8%	92%

Taula 6: El català en els caves més abundants dels grups empresarials principals (segons AC Nielsen).

Empreses	Producte	No compleix la llei; no etiqueta en català	Sí; el català és plenament present en l'etiquetatge
Codorníu	Anna de Codorníu		
	Codorníu Gran Cremant		
	Mediterrània		
	Codorníu Extra		
	Delapierre (Glacé, Clàssic, Brut Tradició)		
	Rondel Carta de Oro		
	Rimat (Brut i Brut Nature)		1
	Bach Extríssimo (Brut Nature)		
Freixenet	Freixenet Carta Nevada		
	Freixenet Cordon Negro		
	Canals i Nubiola (Brut i Semi-sec)		
	Canals i Nubiola Brut Nature		
	Conde de Caralt (Brut Nature i Blanc de Blancs)		
	Castellblanch (Gran Cremant, Brut Zero, Dos Lustros)		
	Segura Viudas		
Juvé y Camps	Juvé y Camps Brut Natural, Reserva Brut Cinta Púrpura		
Mont-Ferrant	Mont-Ferrant (Grapa, Blanes Nature, Tradició)		2
Masachs	Louis de Vernier (Brut, Brut Nature, Gran Vernier)		
Chandon	Chandon Brut		
Castillo de Peralada	Castillo de Peralada (Brut, Semi-seco)		
Jaume Serra	Brut Reserva		
Marqués de Monistrol	Marqués de Monistrol (Reserva de l'Hereu, Reserva Brut)		

Altres empreses com Sumarroca o Raventós i Blanc, també força presents en superfícies de lliure servei, etiqueten plenament en català llurs productes.

¹ Malgrat que l'etiqueta és plenament en català la contraetiqueta, on hi ha més informació, és només en castellà

² Malgrat que aquests productes són presents en etiquetatge en català pràcticament en la totalitat de les observacions eren etiquetats només en castellà

Taula 7: El català en els caves més abundants dels grups empresarials principals (segons AC Nielsen).

Acompliment de la Llei (etiqueten en català)	sí	no
Nombre de productes en %	18 %	82 %

Taula 8: La presència del català entre els cellers dels caves més abundants dels grups empresarials principals (segons AC Nielsen), segons aquests productes.

Tenen algun dels productes més venuts en català	sí	no
Nombre de cellers %	44%	56%

Taula 9: El català en els vins i caves d'alta qualitat. Classificació de vins i caves de denominació d'origen produïts a Catalunya i a les illes Balears segons la Guia Peñín, amb puntuacions de vins excel·lents, de 95, 90+ i 90 per a l'edició del 2002.

Empresa	Producte	No aconpleix la llei; no etiqueta en català	Sí; el català és plenament present en l'etiquetatge	Sense dades
	María Jesus Tinto Dulce			
Albet i Noya	Albet i Noya tempranillo			
	Albet i Noya Syrah			
Álvaro Palacios	L'Ermita			
	Finca Dofí			
Castillo de Peralada	Gran Claustro Brut Nature			
Celler Bàrbara Forés	Coma d'en Pou			
Celler de Capçanes	Flor de Primavera		3	
Celler Mas Foraster	Josep Foraster			
Celler Olivé Contí	Oliver Contí negre			
Celler Vall Llach	Vall Llach			
Cellers Puig i Roca	AVGVSTVS Chardonnay Blanco			
Cims de Porrera	Cims de Porrera negre			
Codorníu	Jaume de Codorníu			
Costers del Siurana	Dolç de l'Obac dolç negre			
	Clos de l'Obac tinto			

³ Etiquetatge en anglès, castellà hebreu i català

Freixenet	Freixenet Reserva Real Brut Cava			
Jané Ventura	Jané Ventura Mas Vilella negre		4	
Mas Comtal	Pétrea Chardonnay blanc			
	Pétrea Merlot			
Mas d'en Gil	Coma Vella negre			
	Coma Blanca blanc			
Mas Estela (Soda)	Estela Garnatxa negra dolç			
Miquel Oliver	AIA Negre			
Parxet	Parxet Brut Nature			
Raimat (Codorníu)	Raimat Mas castell tinto			
	Raimat Cabernet Sauvignon tinto			
	Raimat Chardonnay Selección Esp.			
Sumarroca	Sumarroca Gran Reserva Brut Nat.			
Torres	Gran Viña Sol Chardonnay blanco			
	Milmanda blanco			
	Grans Muralles		5	
	Reserva Real			
	Waultraud Riesling			
Vall Baldomar	Baldomà tinto			

Taula 10: La presència del català en els vins catalans d'alta qualitat de la Guia Peñín:

Etiqueten en català	sí	no	sense dades
Nombre de productes en %	48,5 %	48,5 %	3%

Taula 11: La presència del català per al cellers que tenen productes entre els primers vins de la Guia Peñín (23 cellers).

Tenen tots els productes d'alta qualificació a la Guia Peñín en català	sí	no
Nombre de cellers en %	61%	39 %

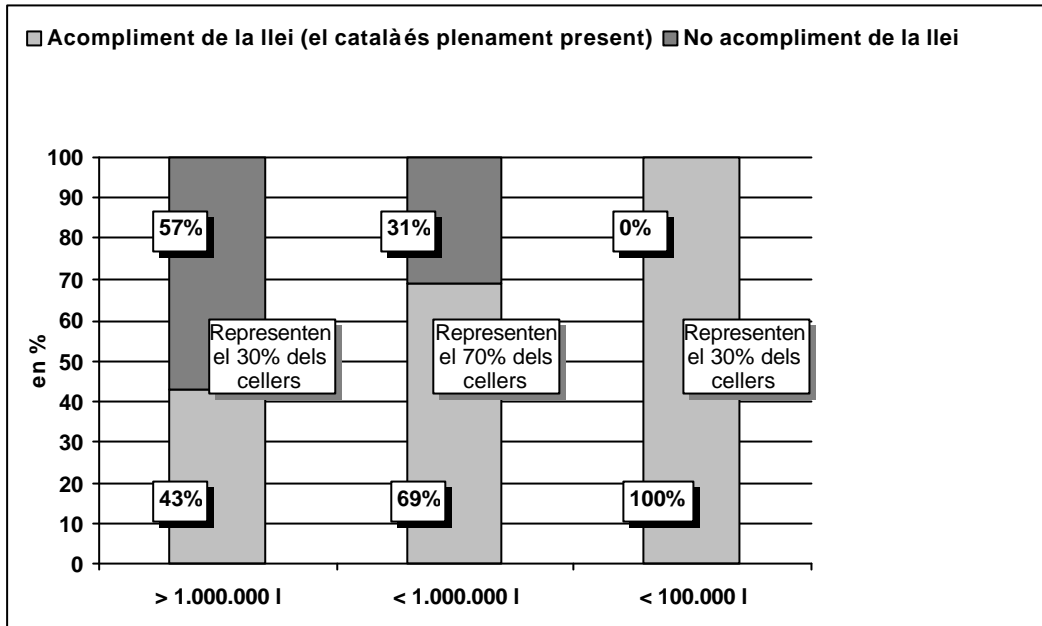
Taula 12: La presència del català en l'etiquetatge per als cellers amb productes d'alta qualificació a la Guia Peñín amb més d'un 50% d'exportació fora de l'Estat espanyol (segons dades de la Guia Peñín).

Tenen tots els productes d'alta qualificació a la Guia Peñín en català	sí	no
Nombre de cellers en %	87,5%	12,5 %

⁴ En alguns vins la contraetiqueta (si n'hi ha) s'ha trobat en castellà amb tot, pel volum d'informació, s'ha comptabilitzat en aquesta columna.

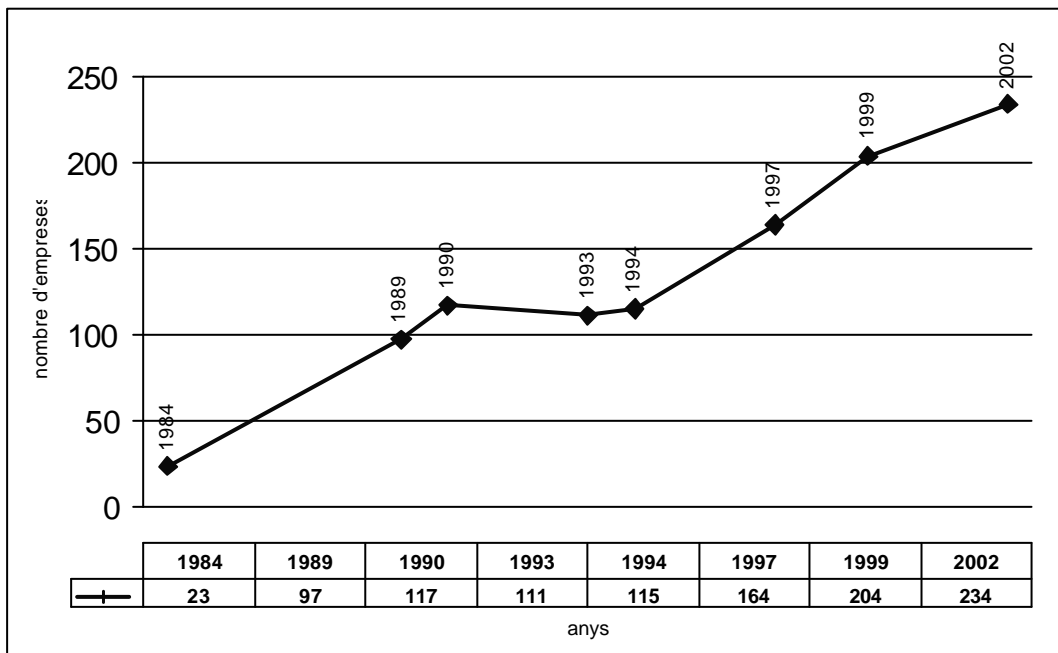
⁵ S'ha trobat la marca Grans Muralles acompanyada d'un cartronet al coll de l'ampolla en català anglès.

Gràfic 1: La presència del català en l'etiquetatge de vins d'alta qualificació de la Guia Peñín per als cellers segons la producció anual en litres (segons dades de la Guia Peñín).

Pel que fa a les dades de **l'ADEC (Associació en Defensa de l'Etiquetatge en Català)** al llarg dels diferents catàlegs, en referència als productors de vins i caves que etiqueten algun o tots els productes en català tenim:

Gràfic 2: Evolució en el nombre d'empreses de vins, caves, licors i vinagres que etiqueten en català en el catàleg de l'ADEC (Associació en Defensa de l'Etiquetatge en Català).

Destaquem també l'article ***Etiquetar en català*** de Joan Solé i Farners Llinàs (Direcció General de Política Lingüística) on s'inclou una taula elaborada a partir de dades d'IPSOs Consulting, 2000 i Plataforma per la Llengua, 2001, sobre l'etiquetatge de marques pròpies de grans distribuïdors.

Taula 13: *Etiquetatge de productes de marca pròpia*

<i>Presència del català</i>	<i>Grups empresarials amb etiquetatge de marques pròpies</i>
Majoritària o bilingüe	Intermarché, Bonpreu-Esclat, Condis, Caprabo, Sorli-Discau, Consum-Eroski
Minoritària o testimonial	Kampió, PlusFresc, Mercadona, Maxim-Maxor-Supeco-Superstop, Maso, Maxi70-SOC
Nul·la	Alcampo, Carrefour-Dia-Champion, Hipercor, Lidl, Sabeco, Grup Miquel-Zero-Superavui, Hipercor

Recentment, l'any 2003, des del **Consorci per a la Normalització del Català de Sant Sadurní d'Anoia** es va fer una enquesta d'entre els 80 productors de cava del municipi, d'aquests en van contestar 36 (un 45%) majoritàriament d'empreses petites amb aquests resultats:

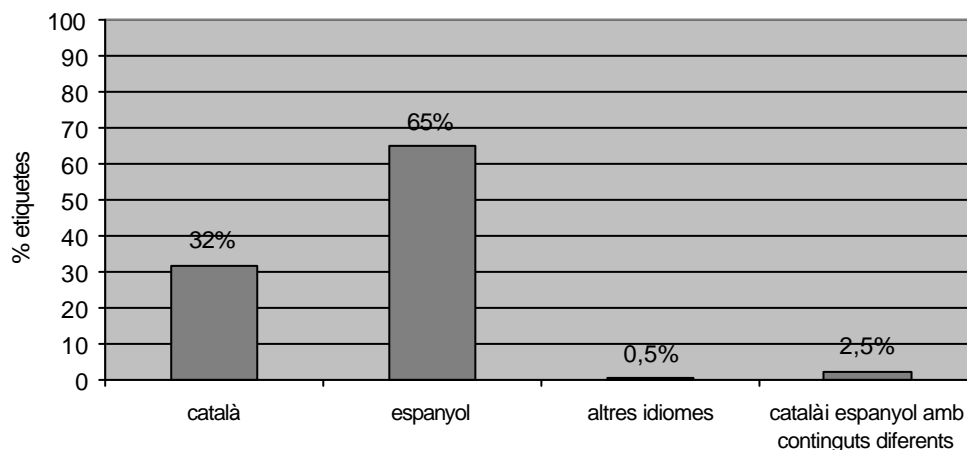
Taula 14

Etiqueta			Contraetiqueta			
Català	Bilingüe	castellà	No n'hi ha	Català	bilingüe	castellà
82,1 %	4,5 %	13,4 %	41,7 %	33,3 %	14,8 %	10,2 %

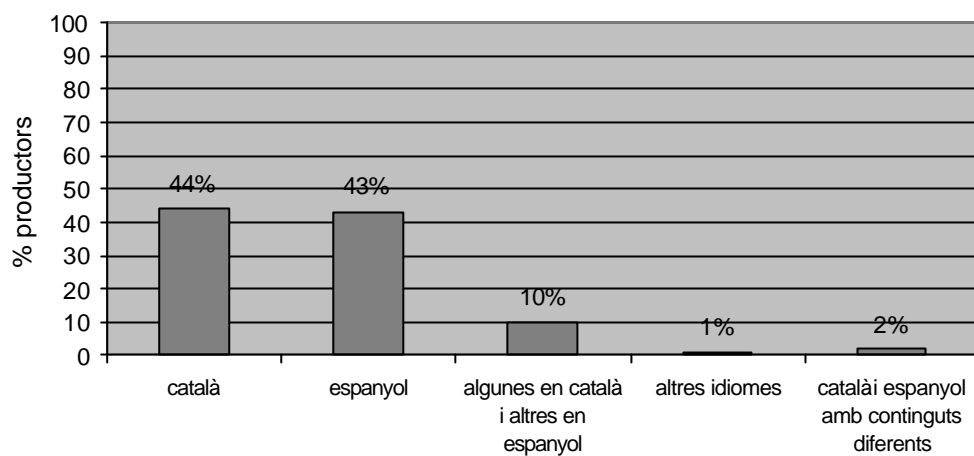
Finalment volem fer esment d'un document inèdit elaborat per la Plataforma per la Llengua a partir del **català en les etiquetes de la "Guia, Denominació d'Origen" editada pel Consell Regulador de la Denominació d'Origen el 2002** (Plataforma per la Llengua abril 2002)

Partint del llibret editat pel Consell Regulador de la Denominació d'Origen on s'inclouen les etiquetes (no pas contraetiquetes) d'un seguit de productors del Penedès, s'ha visualitzat l'idioma en què estan escrites. En total hi ha esmentats 145 productors, dels quals hi ha etiquetes de 132, amb un total de 382 etiquetes, repartides de manera desigual entre els productors (alguns només en tenen 1 altres 6 o més).

Gràfic 3: *Idioma de les etiquetes(382) del catàleg del Consell Regulador DO Penedès.*

Gràfic 4: Idioma que etiqueten els productors (132) a partir de les etiquetes del catàleg del Consell Regulador Penedès.

---

2. Metodologia

- 2.1. Obtenció de dades**
  - 2.2. Tractament de dades**
  - 2.3. Obtenció de resultats**
-

2. Metodologia

La distribució i venda directa al consumidor, en botigues i superfícies de lliure servei, més enllà de les vendes en hostaleria i restauració, és un bon baròmetre per tal d'avaluar l'acompliment de la Llei des de la perspectiva dels ciutadans del carrer. En el cas dels caves, per exemple, i segons dades del Consell Regulador del Cava, un 68% de les vendes es produeixen de forma directa, i un 64% es duen a terme en supermercats i hipermercats. Per aquest motiu, l'acompliment de la Llei hauria de quedar reflectit especialment en la presència del català en l'etiquetatge de vins i caves de gran consum i d'àmplia distribució en establiments no especialitzats. És per això que s'han analitzat les etiquetes de vins i caves on cal aplicar l'article 34 de la Llei en productes que es venen en aquesta mena d'establiments, i de manera especial en aquells que hi són més presents.

2.1. Obtenció de dades

La metodologia utilitzada ha estat doncs l'observació directa mitjançant el treball de camp en supermercats i hipermercats de Catalunya. Aquesta observació tenia dues vessants: veure els idiomes utilitzats en l'etiquetatge i avaluar aquells productes que eren més presents. L'univers d'observació era doncs tots aquells vins i caves catalans de denominacions d'origen de venda en supermercats i hipermercats de Catalunya per tal de seleccionar els més presents.

El nombre i supermercats seleccionats per fer l'observació ha partit de les dades de distribució segons l'Anuari Alimarket, gener 2003 per a Catalunya. Així s'han fet com a mínim dues observacions en cadascuna d'aquelles cadenes que tenen més d'un 4% de quota de mercat i més de 50 establiments, i que representen el 68,12% en superfícies de venda. A més d'altres superfícies de lliure servei com a mínim amb una quota de mercat inferior al 4%, que representen el 27,34 %, amb un mínim de 8 establiments seleccionats. Aquestes són doncs les superfícies escollides (vegeu també *l'annex 2*):

Taula 15

Quota de mercat minorista			
empresa	% de quota de mercat	Punts de venda a Catalunya	Establiments analitzats
Carrefour-Champion-DIA	22,21 (Dia representa al voltant d'un 7 % de tot el mercat)	562	4

Caprabo	15,88	275	2
Condis	8,13	330	2
Mercadona	6,67	99	2
Grup Miquel	5,54	413	2
Bonpreu	4,94	86	3
Auchan	4,75	11	1
Grup Eroski	4,54	72	2
Resta	27,34	791	8
Total	100	2639	26

En l'observació al treball de camp (vegeu les fitxes a *l'annex 1*) per cada producte s'han anotat:

Dades del supermercat d'observació i situació: nom del supermercat i adreça

Data d'observació

Denominació d'origen del producte: S'han considerat dins la mostra tots els vins de denominacions d'origen catalanes i els caves (pràcticament el 100% són productes elaborats a Catalunya): DO Alella, Catalunya, Cava, Conca de Barberà, Costers del Segre, Empordà-Costa Brava, Montsant, Penedès, Pla del Bages, Priorat, Tarragona i Terra Alta.

Nom del producte

Celler on pertany el producte

Idioma de l'etiqueta: Atesa la llei de política lingüística, i entenent la contraetiqueta com a part de l'etiquetatge, es valora tot tipus i nombre d'etiquetes presents en l'ampolla. S'anota l'idioma o idiomes presents o majoritaris, sense tenir en compte el nom en l'etiqueta de l'estat on s'elabora : en aquest cas Espanya, car la legislació europea obliga a escriure aquest mot en un idioma oficial a la Unió Europea. De manera que sovint l'opció més emprada és "Spain" o "España".

El treball de camp s'ha elaborat durant els mesos de juny i juliol del 2003, si dins d'aquest període hi hagut variacions en l'etiquetatge, sempre s'ha agafat la més recent.

2.2. Tractament de dades

Un cop fet el treball de camp s'han obtingut dues bases de dades complertes de tots els productes presents en els supermercats observats; per una banda els vins catalans de denominació d'origen trobats, i per l'altra banda els caves elaborats a Catalunya (en aquesta base també han estat inclosos els vins espumosos catalans de denominació d'origen, com és el cas d'alguns Costers del Segre). Partint d'aquestes bases de dades s'ha intentat fer una selecció dels productes més presents atenent a llur presència en un més gran nombre d'establiments i tenint en compte el pes específic en el mercat de la marca de supermercat; entenent que pels supermercats d'una mateixa marca els vins trobats més presents són sempre els mateixos o quasi sempre (per tal de tenir una mostra més objectiva s'ha mirat més d'una superfície d'aquestes marques i s'ha fet una mitjana). Per cada producte present en una marca de superfície de lliure servei, se li ha assignat el % de venda per superfície d'aquella marca, de manera que sumats, hem obtingut el percentatge de presència del producte:

$$\frac{(\text{n}^{\circ} \text{ supermercats 'a' on s'ha trobat el producte}) * (\text{quota de mercat de 'a'})}{(\text{n}^{\circ} \text{ supermercats 'a' analitzats})}$$

Suma per cada supermercat

= presència del producte 'x'

Els 30 amb més presència en supermercats i hipermercats, tant en vins com caves, com entre ambdós plegats, han passat a formar part de la selecció d'on s'obtenen els resultats més representatius de l'estudi. Així mateix la suma de presències dels productes d'un celler o un grup empresarial ha permès també seleccionar els 10 cellers i els 10 grups empresarials més presents respecte la suma de presències total. Del comportament d'aquests cellers i grups empresarials en la totalitat de caves i vins trobats s'han extret la resta de resultats. En la totalitat dels resultats, puntualment, també s'ha tingut en compte en funció d'anàlisis parcials altres aspectes, com per exemple el tractament per part de les empreses de lliure servei de les seves marques pròpies (blanques) de vins i caves de denominacions d'origen catalanes, o les dades generals en funció de la presència del total de vins i caves. Com ja s'ha dit, el procés s'ha elaborat en bases diferents per vins de denominacions d'origen catalanes i caves, de manera que els resultats tant es presenten per separat, com interaccionant les dues bases de dades.

2.3. Obtenció de resultats

A partir d'aquí s'han obtingut taules i/o gràfics que reflecteixin els aspectes següents:

- **Dades de la mostra** i llistats de productes seleccionats per als vins de denominacions d'origen catalanes, per a caves produïts a Catalunya, i per ambdós entrecruant les dues bases de dades.
  - Nombre total de productes trobats diferents (per a vins, caves i vins i caves plegats). En el cas de vins hi ha un llistat de les denominacions d'origen on pertanyen.

nombre total de productes trobats	
-----------------------------------	--

- Nombre total de cellers trobats diferents (per a vins i caves).

nombre total de cellers trobats	
---------------------------------	--

- Llistat dels 10 cellers més presents i nombre de productes diferents trobats per celler (per a vins i caves).

Celler	Presència en % respecte el total	Nombre de productes diferents trobats	Nombre de productes diferents trobats respecte al nombre total de productes observats

La Presència en % correspon a la suma de presències de tots els productes d'aquest celler respecte el total de la suma de presències de tots els productes.

- Llistat dels 10 grups empresarials més presents i nombre de productes diferents trobats per celler (per a vins, caves i vins i caves plegats expressant en aquest cas altres grups empresarials també amb forta presència).

Celler	Presència en % respecte el total ¹	Nombre de productes diferents trobats ¹	Nombre de productes diferents trobats respecte al nombre total de productes observats ¹

La Presència en % correspon a la suma de presències de tots els productes d'aquest celler respecte el total de la suma de presències de tots els productes.

- Llistat dels 30 productes més presents en supermercats i hipermercats (per a vins, caves i vins i caves plegats). En el cas de vins hi ha un llistat de les denominacions d'origen on pertanyen.

Celler	Producte

- **Ús del català** per als vins de denominacions d'origen catalanes, per a caves produïts a Catalunya, i per ambdós entrecruant les dues bases de dades.
  - L'ús del català en l'etiquetatge dels 30 productes (vins de DO, caves i ambdós plegats) més presents en superfícies de lliure servei per a

l'any 2003, i pels mateixos productes el 2001 (segons bases de dades anteriors de la Plataforma per la Llengua).

Celler	Producte	Acompleixen la Llei: etiqueten en català	
		Desembre 2001	Juliol 2003

- Evolució respecte el 2001 de la presència del català en l'etiquetatge en els 30 productes (vins de DO, caves i ambdós plegats) més presents en superfícies de lliure servei per a l'any 2003, i pels mateixos productes el 2001 (segons bases de dades anteriors de la Plataforma per la Llengua).

Evolució de l'etiquetatge en català	
	Han incrementat l'ús del català
	Continuen usant normalment el català
	Continuen no usant normalment el català
	Han disminuït l'ús del català

- L'ús del català en l'etiquetatge de tots els productes trobats tenint en compte la presència. És a dir sumant les presències de tots els productes que compleixen la Llei i els que no la compleixen. En aquest cas les dades no són comparables per no disposar de resultats anteriors.

Presència de productes complint la Llei	
Presència de productes sense complir la Llei	

- L'ús del català en l'etiquetatge dels 10 grups empresarials (vins de DO, caves i ambdós plegats) més presents en superfícies de lliure servei per a l'any 2003, i pels mateixos grups empresarials el 2001 (segons bases de dades anteriors de la Plataforma per la Llengua).

Grups empresarials	Tenen tots o algun vi complint la legislació	
	Desembre 2001	Juliol 2003

- Evolució respecte el 2001 de la presència del català en l'etiquetatge dels 10 grups empresarials (vins de DO, caves i ambdós plegats) més presents en superfícies de lliure servei per a l'any 2003, i pels mateixos grups empresarials el 2001 (segons bases de dades anteriors de la Plataforma per la Llengua).

Evolució de l'etiquetatge en català	
	Han introduït l'ús del català
	Continuen usant normalment el català (tot i augmentant el seu ús).
	Continuen no usant normalment el català
	Han disminuït l'ús del català

- **Ús del català** en productes de DO pertanyents a **marques pròpies** (marques blanques) de grups de distribució de supermercats i hipermercats.
  - Llistat de grups de distribució i ús del català en marques pròpies partint del total d'observacions.

Grup distribuïdor	Marques pròpies	Nº Productes	
		Acompleixen la Llei	No compleixen la Llei

- **Comparació entre grups empresarials segons l'ús que en fan del català** en l'etiquetatge de vins de DO i caves.

- Evolució de l'etiquetatge en català per grups empresarials en percentatge de productes trobats.

empresa	2003		2001		Increment en %
	Productes complint la Llei	Productes no complint la Llei	Productes complint la Llei	Productes no complint la Llei	

- Nombre total de productes etiquetats en català per grups empresarials.
- Situació de cada grup empresarial pel que fa al nombre total de productes etiquetats complint o no la Llei.
- Evolució de l'etiquetatge en català d'entre els tres primers grups empresarials productors de vins i caves catalans de denominació d'origen segons percentatge de productes complint la legislació en grans superfícies de lliure servei

- **Anàlisi per grups empresarials.** Descripció escrita de la situació d'alguns cellers i grups empresarials respecte l'ús del català en l'etiquetatge de productes de DO.

---

3. Resultats
3.1. Vins
3.2. Caves
3.3. Vins i caves
3.4. Evolució i situació del català en els diferents grups empresarials de vins i caves

---

3. Resultats

3.1. Vins

3.1.1. Dades de la mostra

Taula 16

nombre total de productes trobats	281
nombre total de cellers trobats	59

Taula 17: Nombre de productes trobats de cada DO

Denominació d'origen	Nombre de productes trobats	Nombre de productes trobats en %	Producció mitja (hectolitres) ¹	Producció mitja (hectolitres) en % ¹
Alella	7	2,5%	8000	0,3%
Catalunya	52	18,5%	350000	11,3%
Conca de Barberà	5	1,8%	250000	8,1%
Costers del Segre	13	4,6%	145000	4,7%
Empordà-Costa Brava	13	4,6%	70000	2,3%
Montsant	1	0,4%	100000	3,2%
Penedès	165	58,7%	1500000	48,4%
Pla de Bages	2	0,7%	12000	0,4%
Priorat (DO Qualificada)	7	2,5%	15000	0,5%
Tarragona	2	0,7%	350000	11,3%
Terra Alta	14	5,0%	300000	9,7%
Totals	281	100,0%	3100000	100,0%

¹ segons dades de l'INCAVI 2002

Atesa la **taula 17**, veiem que la mostra s'acosta força en percentatge a les dades de producció de cada DO segons l'INCAVI (Organisme oficial dependent del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, Institut Català del Vi), tot i tenir en compte que la producció destinada a la venda en superfícies de lliure servei (que no inclou botigues especialitzades, botigues petites, HORECA i altres) no necessàriament ha de correspondre amb aquesta xifra.

Dels 281 productes trobats pertanyents a 59 cellers diferents en la **taula 18** s'expressen els 10 cellers més presents atenent al nombre de productes trobats d'aquests cellers i al pes específic que representen aquests productes segons la quota de mercat de la cadena de supermercat on es trobaven. Així els 10 primers cellers representen el 66,7% de productes en presència exposats en aquest tipus d'establiments. Aquest percentatge encara és més gran al comparar els 10 primers grups empresarials (sovint agrupen més d'un celler), que aclaparen el 75,8% de productes en presència exposats en supermercats i hipermercats (vegeu **taula 19**). Les dues columnes de la dreta, tant en la **taula 18** com en la **19**, mostren

respectivament el nombre absolut de productes trobats i el percentatge respecte als 281 trobats.

Taula 18: Els 10 cellers més presents i nombre de productes diferents trobats per celler (per ordre de presència de dalt a baix).

Celler	Presència en % respecte el total ¹	Nombre de productes diferents trobats ¹	Nombre de productes diferents trobats respecte al nombre total de productes observats ¹
Miguel Torres	12,6 %	19	6,8 %
Jaume Serra	9,3 %	15	5,3 %
René Barbier	8,3 %	15	5,3 %
Masia Bach	7,7 %	11	3,9 %
Raimat	7,6 %	10	3,6 %
Bodegues Roqueta	7,1 %	15	5,3 %
Conde de Caralt	4,4 %	9	3,2 %
Castillo de Peralada	3,9 %	8	2,8 %
Alella Vinícola Can Jonc	3,0 %	3	1,1 %
Joan Sardà	2,8 %	11	3,9 %
Total 10 primers	66,7 %	116	41,2 %
Resta de cellers	33,3 %	165	58,8 %
Tots els cellers	100 %	281	100 %

¹ No es tenen en compte les marques pròpies de cadenes de supermercats i hipermercats, ni les marques pròpies d'aquests establiments fabricades per aquests cellers.

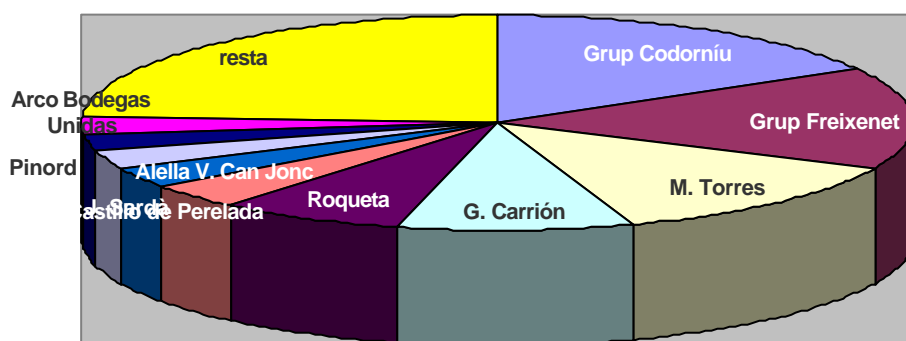
Taula 19: Els 10 grups empresarials més presents i nombre de productes diferents trobats per celler (per ordre de presència de dalt a baix).

Grups empresarials	Presència en % respecte el total ¹	Nombre de productes diferents trobats ¹	Nombre de productes diferents trobats respecte al nombre total de productes observats ¹
Codorníu (Grup): Bach, Raimat, (Scala Dei)	16,6 %	23	8,2 %
Freixenet (Grup): Conde de Caralt, René Barbier, Segura Viudas	15,4 %	28	9,9 %
Miguel Torres: Miguel Torres, Jean Leon	12,7 %	20	7,2 %
García Carrión: Jaume Serra	9,3 %	15	5,3 %
Bodegues Roqueta	7,1 %	15	5,3 %

Castillo de Peralada (Cavas del Ampurdán)	3,9 %	8	2,8 %
Alella Vinícola Can Jonc	3,0 %	3	1,1 %
Joan Sardà	2,8 %	11	3,9 %
Bodegues Pinord	2,6 %	7	2,5 %
Arco Bodegas Unidas: Marqués de Monistrol	2,4 %	5	1,8 %
Total 10 primers	75,8 %	135	48 %
Resta de cellers	24,2 %	146	52 %
Tots els cellers	100 %	281	100 %

¹ No es tenen en compte les marques pròpies de cadenes de supermercats i hipermercats, ni les marques pròpies d'aquests establiments fabricades per aquests cellers.

Gràfic 5: Els 10 grups empresarials més presents per presència en superfícies de lliure servei) vegeu percentatges a la **taula 19**.

En la **taula 20** han estat seleccionats els 30 productes amb més presència en supermercats i hipermercats tenint en compte el pes específic de cada cadena de supermercats i hipermercats i extrapolant-ne la mostra. Aquests productes es troben tots ells en més d'un 45% dels establiments de Catalunya, i alguns d'ells ateny xifres de fins al 80% (Sangre de Toro de M. Torres). En total representen segons la nostra mostra al voltant d'un 41% dels productes venuts en supermercats i hipermercats atesa la seva presència en aquests establiments; és a dir els 30 primers productes representen 2 de cada 5 productes exposats (dels 289 trobats). Cal tenir en compte que els 38 primers productes (caldrà afegir a la llista dels 30 primers Marfil Alella Blanc Sec, Marfil Alella Rosat, Scala Dei Negre, Gran Sangre de Toro, Raimat Casal, Pinord Reynal Blanco, Ermita d'Espells Blanc Flor, René Barbier Crianza, Segura Viudas Viña Heredad, Masia Peralada Rosado i Ramon Roqueta Chandonnay) representen ja el 50%.

Taula 20: Els 30 productes més presents en supermercats i hipermercats

Celler	Producte	DO
Miguel Torres	Sangre de Toro	Catalunya
	Viña Sol	Penedès
	Coronas	Catalunya
	Viña Esmeralda	Penedès
	De Casta	Catalunya
	Gran Coronas	Penedès
Jaume Serra (García Carrión)	Viña del Mar Rosat	Catalunya
	Viña del Mar Negre	Catalunya
	Viña del Mar Blanc sec	Catalunya
	Viña del Mar Blanc semi-dolç	Catalunya
Masia Bach (Codorníu)	Bach Viña Extríssima	Catalunya
	Bach Extríssimo semi-dolç	Penedès
	Bach Extríssimo sec	Penedès
	Bach Extríssimo rosat	Penedès
René Barbier (Freixenet)	René Barbier Tradición Rosado	Penedès
	René Barbier Classic	Penedès
	René Barbier Kraliner	Penedès
Raimat (Codorníu)	Raimat Abadia	Costers del Segre
	Raimat Chardonnay	Costers del Segre
	Raimat Rosado	Costers del Segre
	Raimat Cabernet Sauvignon	Costers del Segre
	Raimat Clamor	Costers del Segre
Bodegues Roqueta	Ramon Roqueta Cabernet Sauvignon	Catalunya
Marqués de Monistrol (Arco Bodegas Unidas)	Marqués de Monistrol Blanc de Blancs	Penedès
Conde de Caralt (Freixenet)	Conde de Caralt Vendimia Seleccionada	Catalunya
	Conde de Caralt Blanc de Blancs	Catalunya
	Conde de Caralt Rosado	Catalunya
Alella Vinícola Can Jonc	Marfil Alella Blanc semi-sec	Alella
Castillo de Peralada	Castillo de Peralada Blanc de Blancs	Empordà-Costa Brava
Parxet	Marqués de Alella (Clasico)	Alella

El nombre de productes de la **taula 20** i percentatges segons les DO on pertanyen és el següent:

Taula 21

Denominació d'Origen	Nombre de productes	Nombre de productes en %
Catalunya	12	40,0%
Penedès	10	33,3%
Costers dels Segre	5	16,7%
Alella	2	6,7%
Empordà-Costa Brava	1	3,3%
Totals	30	100,0%

3.1.2. Ús del català

Tal i com s'ha esmentat anteriorment totes les dades ací exposades sobre l'ús del català es basen en la selecció d'aquests productes; els 30 més trobats en superfícies de lliure servei, pel que fa al català en els productes de gran consum, i en els 10 primers cellers i 10 primers grups empresarials segons llur comportament en la totalitat dels 281 vins trobats en superfícies de lliure servei. En la **taula 22** veiem l'acompliment de la legislació entre els 30 primers vins més presents. Les dades del desembre del 2001 corresponen a bases de dades anteriors de la Plataforma per la Llengua.

Taula 22: El català en els 30 vins de DO catalanes més presents en superfícies de lliure servei

Celler	Producte	DO ¹	Acompleixen la Llei: etiqueten en català	
			Desembre 2001	Juliol 2003
Miguel Torres	Sangre de Toro	CAT	No	No
	Viña Sol	P	No	No
	Coronas	CAT	No	No
	Viña Esmeralda	P	No	No
	De Casta	CAT	No	Sí ²
	Gran Coronas	P	No	No
Jaume Serra (García Carrión)	Viña del Mar Rosat	CAT	No	Sí
	Viña del Mar Negre	CAT	No	Sí
	Viña del Mar Blanc sec	CAT	No	Sí
	Viña del Mar Blanc semi-dolç	CAT	No	Sí
Masia Bach	Bach Viña Extríssima	CAT	No	Sí

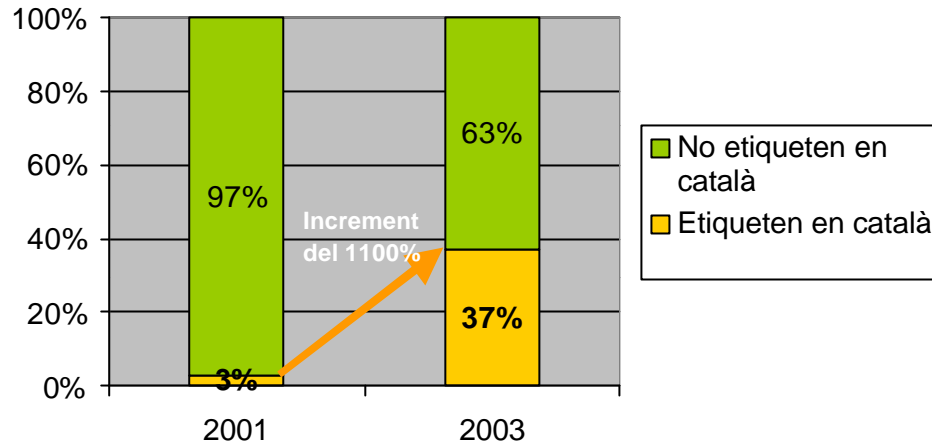
¹ Alella: A, Monsant: M, Penedès: P, Priorat: PR, Pla del Bages: PB, Costers del Segre: CS, Empordà-Costa Brava: EC, Catalunya: CAT, Terra Alta: TA, Tarragona: T.

² Només una part de les etiquetes observades

(Codorníu)	Bach Extríssimo semi-dolc	P	No	Sí
	Bach Extríssimo sec	P	No	Sí
	Bach Extríssimo rosat	P	No	Sí
René Barbier (Freixenet)	René Barbier Tradición Rosado	P	No	No
	René Barbier Classic	P	No	No
	René Barbier Kraliner	P	No	No
Raimat (Codorníu)	Raimat Abadia	CS	No	No
	Raimat Chardonnay	CS	No	No
	Raimat Rosado	CS	No	No
	Raimat Cabernet Sauvignon	CS	No	No
	Raimat Clamor	CS	No	No
Bodegues Roqueta	Ramon Roqueta Cabernet Sauvignon	CAT	No	No
Marqués de Monistrol (Arco Bodegas Unidos)	Marqués de Monistrol Blanc de Blancs	P	No	No
Conde de Caralt (Freixenet)	Conde de Caralt Vendímia Seleccionada	CAT	No	No
	Conde de Caralt Blanc de Blancs	CAT	No	No
	Conde de Caralt Rosado	CAT	No	No
Alella Vinícola Can Jonc	Marfil Alella Blanc semi-sec	A	Sí	Sí
Castillo de Peralada	Castillo de Peralada Blanc de Blancs	EC	No	No
Parxet	Marqués de Alella (Clasico)	A	No	Sí
Suma de productes que etiqueten en català			1 (3%)	11 (37%)

En el **gràfic 6**, veiem clarament que pels mateixos productes hi ha hagut un notable increment en l'ús del català en l'etiquetatge, més de 12 vegades respecte l'any 2001, passant del 3% al 37 %, tot i que el compliment de la legislació encara no arriba al 50% dels productes. En la **taula 23** i **gràfic 7** es veu clarament que per altra banda no hi ha hagut cap producte que hagi retrocedit en l'idioma pel que fa al català (0%), i sí en canvi ha augmentat el compliment de la Llei en un 33% del total de vins que han canviat l'etiquetatge al català en poc més d'un any. Si prenem els 38 primers productes que representen el 50% de presència aquestes xifres són molt semblants, amb un 34% complint la Llei i un 66% que no la compleixen.

Gràfic 6: L'ús del català en els 30 vins de DO catalanes més abundants en superfícies de lliure servei l'any 2003, i pels mateixos vins, el 2001.

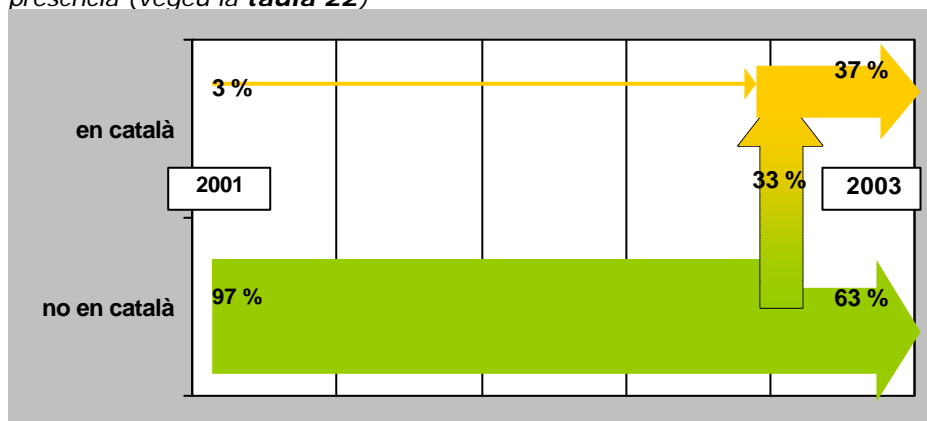

Taula 23: Increment en la presència del català en els vins de DO catalanes amb més presència (vegeu la **taula 22**)

Evolució de l'etiquetatge en català ¹	
33% (10)	Han incrementat l'ús del català
3% (1)	Continuen usant el català
63% (19)	Continuen no usant el català
0% (0)	Han disminuït l'ús del català

¹ entre parèntesi el nombre de productes. El 33, 3 i 63% són nombres periòdics.

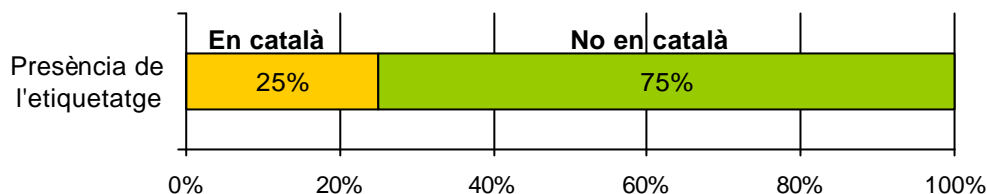
Gràfic 7: Increment en la presència del català en els 30 vins de DO catalanes amb més presència (vegeu la **taula 22**)¹

¹ els gruixos són orientatius

Si prenem la totalitat de les observacions (281) aplicant la presència de cada producte veiem que les xifres s'acosten als 30 més significatius, per bé en un grau més inferior, probablement influït també pel pes del poc compliment en productes de marques pròpies de les distribuïdores (vegeu més endavant). En aquest cas el compliment de la Llei arriba al 25%.

Gràfic 8 El compliment de la legislació d'entre tots els vins trobats en supermercats i hipermercats segons la presència de cada producte.

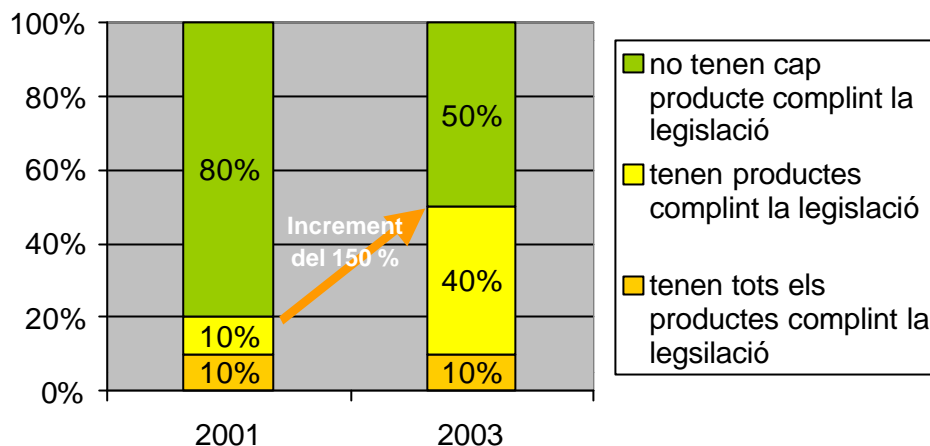

Pel que fa als 10 primers grups empresarials (**taules 24 i 25 i gràfics 9 i 10**) també notem un notable increment en l'ús del català, de manera que el 50% d'aquests grups tenen tots o algun vi (dels 281 trobats en superfícies de lliure servei) en català, amb un increment de més del doble respecte el 2001. Cal fer esment que els grups que ja tenien productes en català, bé han augmentat la presència d'aquesta llengua en l'etiquetatge (Alella Vinícola Can Jonc) o bé han augmentat el nombre de productes complint la Llei (Grup Codorníu). Per a més informació sobre el comportament de cada empresa en concret veieu el **capítol 3.4**.

Taula 24: Els 10 grups empresarials més presents i el compliment de la legislació.

Grups empresarials	Tenen tots o algun vi complint la legislació	
	Desembre 2001	Juliol 2003
Codorníu (Grup): Bach, Rimat, (Scala Dei)	Sí	Sí
Freixenet (Grup): Conde de Caralt, René Barbier, Segura Viudas	No	No
Miguel Torres: Miguel Torres, Jean Leon	No	Sí
García Carrión: Jaume Serra	No	Sí
Bodegues Roqueta	No	No
Castillo de Peralada (Cavas del Ampurdán)	No	No
Alella Vinícola Can Jonc	Sí (tots)	Sí (tots)
Joan Sardà	No	Sí
Bodegues Pinord	No	No
Arco Bodegas Unidas: Marqués de Monistrol	No	No
Suma grups empresarials que tenen tots o algun producte complint la legislació	2 (20%)	5 (50%)

Gràfic 9: L'ús del català en els 10 primers grups empresarials en vins de DO catalanes trobats en superfícies de lliure servei per a l'any 2003 i pels mateixos productes l'any 2001.

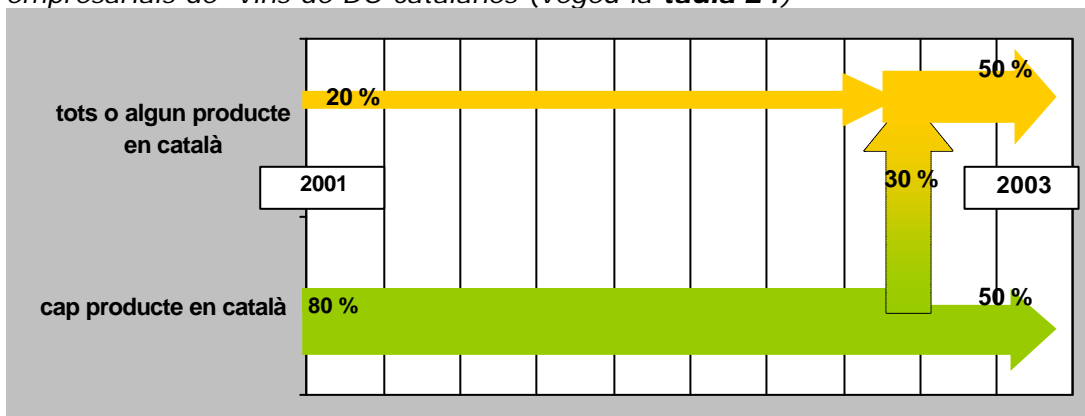

Taula 25: Increment en la presència del català en els 10 primers grans grups empresarials de vins de DO catalanes (vegeu la **taula 24**)

Evolució de l'etiquetatge en català ¹	
30% (3)	Han introduït l'ús del català
20% (2)	Continuen usant normalment el català (tot i augmentant el seu ús).
50% (5)	Continuen no usant normalment el català
0% (0)	Han disminuït l'ús del català

¹ entre parèntesi el nombre d'empreses.

Gràfic 10: Increment en la presència del català en els 10 primers grans grups empresarials de vins de DO catalanes (vegeu la **taula 24**)

3.1.3. El català en vins de marques pròpies

Partint de la base total d'observacions trobades s'ha fet un recompte de la situació de l'etiquetatge en català en vins de DO catalanes que pertanyen a marques pròpies de cadenes de supermercats i hipermercats per tal de veure si en aquest sector encara hi ha mancances pel que fa l'acompliment de la legislació. Tal i com es mostra en la **taula 26**, a Carrefour, Mercadona, Alcampo, Grup Eroski, Ahold i a El Corte Inglés la totalitat dels vins de DO catalanes trobats no compleixen la legislació vigent pel que fa a l'etiquetatge de productes. Sí que la compleixen Caprabo, Bonpreu i Grup Miquel (amb un increment notable respecte les dades anteriors, vegeu **taula 13**). El conjunt del productes d'aquestes marques representen en presència a supermercats i hipermercats al voltant d'un 6,2 % dels vins catalans de DO.

Taula 26: Llistat de supermercats analitzats amb marques pròpies i idioma que fan servir.

Grup distribuïdor	Marques pròpies	DO	Nº Productes	
			Acompleixen la Llei	No compleixen la Llei
Carrefour	Carrefour (René Barbier, Sant Llach), Dia (Solell de Flix)	Penedès	0 (0%)	6 (100%)
Caprabo	Caprabo, Arman Deloi	Penedès	5 (56%)	4 (44%)
Mercadona	Polian i Vinyes Roges (Jaume Serra)	Penedès i Catalunya	0 (0%)	8 (100%)
Grup Miquel	Gourmet i Primera Flor	Penedès i Empordà-Costa Brava	3 (50%)	3 (50%)
Bonpreu	Morastrell	Penedès	3 (100%)	0 (0%)
Auchan	Alcampo-Vall de Juy	Penedès	0 (0%)	7 (100%)
Grupo Eroski	Reguart	Penedès	0 (0%)	5 (100%)
Ahold	Castell Llord	Catalunya	0 (0%)	3 (100%)
El Corte Inglés	Corte Inglés-Rebesa	Penedès	0 (0%)	4 (100%)

3.2. Caves

3.1.1. Dades de la mostra

Taula 27

nombre total de productes trobats	209
nombre total de cellers trobats	64

Dels 209 productes trobats pertanyents a 64 cellers diferents en la **taula 28** s'expressen els 10 cellers més presents atenent al nombre de productes trobats d'aquests cellers i al pes específic que representen aquests productes segons la quota de mercat de la cadena de supermercat on es trobaven. Així els 10 primers cellers representen el 65,6% de productes en presència, exposats en aquest tipus d'establiments. Aquest percentatge encara és més gran al comparar els 10 primers grups empresarials (sovint agrupen més d'un celler), que aclaparen el 82,4 % de productes en presència exposats en supermercats i hipermercats (vegeu **taula 29**); i més tenint en compte que un 64,6 % correspon als dos primers grups. Les dues columnes de la dreta, tant en la **taula 28** com la **29**, mostren respectivament el nombre absolut de productes trobats i el percentatge respecte als 209 productes.

Taula 28: Els 10 cellers més presents i nombre de productes diferents trobats per celler (per ordre de presència de dalt a baix).

Celler	Presència en % respecte el total ¹	Nombre de productes diferents trobats ¹	Nombre de productes diferents trobats respecte el total de productes observats ¹
Codorníu	19,0 %	23	11,0 %
Freixenet	13,1 %	20	9,6 %
Castellblanch	5,8 %	8	3,8 %
Segura Viudas	4,8 %	6	2,9 %
Masia Bach	4,6 %	6	2,9 %
Canals i Nubiola	4,0 %	5	2,4 %
Rondel	4,0 %	4	1,9 %
Delapierre	3,7 %	5	2,4 %
Mont-Ferrant	3,6 %	5	2,4 %
Juvé & Camps	3,0 %	4	1,9 %
Total 10 primers	65,6 %	86	41,2 %
Resta de cellers	34,4 %	123	58,8 %
Tots els cellers	100 %	209	100 %

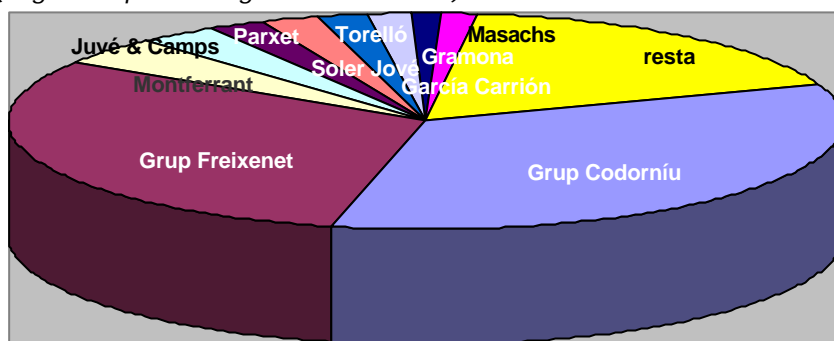
¹ No es tenen en compte les marques pròpies de cadenes de supermercats i hipermercats, ni les marques pròpies d'aquests establiments fabricades per aquests cellers.

Taula 29: Els 10 grups empresarials més presents i nombre de productes diferents trobats per celler (per ordre de presència de dalt a baix).

Grups empresarials	Presència en % respecte el total ¹	Nombre de productes diferents trobats ¹	Nombre de productes diferents trobats respecte el total de productes observats ¹
Codorníu (Grup): Codorníu, Masia Bach, Raimat, Delapierre, Rondel.	34,2 %	41	19,6 %
Freixenet (Grup): Freixenet, Conde de Caralt, René Barbier, Segura Viudas, Canals i Nubiola, Castellblanch	30,4%	42	20,2 %
Mont-Ferrant: Mont-Ferrant, Roger Goulart	4,3 %	7	3,4 %
Juvé & Camps	3 %	4	1,9 %
Parxet	2,3 %	3	1,4 %
Soler Jové	2,2 %	4	1,9 %
Torelló	1,9 %	3	1,4 %
García Carrión: Jaume Serra	1,6 %	4	1,9 %
Gramona	1,3 %	3	1,4 %
Masachs	1,2 %	3	1,4 %
Total 10 primers	82,4 %	114	54,5 %
Resta de cellers	17,6 %	95	45,5 %
Tots els cellers	100 %	209	100 %

¹ No es tenen en compte les marques pròpies de cadenes de supermercats i hipermercats, ni les marques pròpies d'aquests establiments fabricades per aquests cellers.

Gràfic 11: Els 10 grups empresarials més presents per presència en superfícies de lliure servei (vegeu els percentatges a la **taula 29**).

En la **taula 30** han estat seleccionats els 30 productes amb més presència en supermercats i hipermercats tenint en compte el pes específic de cada cadena de supermercats i hipermercats i extrapolant-ne la mostra. Aquests productes es troben tots ells en més d'un 40% dels establiments de Catalunya. En el cas de l'Anna de Codorníu, el cava trobat amb més presència, aquesta xifra s'acosta al 80%. En total representen segons la nostra mostra al voltant d'un 42% dels productes venuts en supermercats i hipermercats atesa la seva presència en aquests establiments; és a dir els 30 primers productes representen 2 de cada 5 productes exposats (dels 209 diferents trobats). Caldria, tot segons la nostra mostra, afegir 8 productes més per arribar al 50% de presència; aquests serien Mont-Ferrant Brut Tradició, Raimat Brut, Conde de Caralt Blanc de Blancs Brut, Delapierre Brut Tradició, Freixenet Excelencia semi-sec, Canals i Nubiola Brut Nature, Mont-Ferrant Blanes Nature i Parxet Bru.

Taula 30: Els 30 productes més presents en supermercats i hipermercats

Celler	Producte
Codorníu	Anna de Codorníu
	Codorníu Extra semi-sec
	Non Plus Ultra Codorníu Brut
	Codorníu Gran Cremant Brut
	Codorníu Extra Brut
	Codorníu Gran Cremant Semi-sec
	Cuvée i Raventós Brut Nature
	Mediterrània Brut Nature
	Non Plus Ultra Reina Brut
Masia Bach (Codorníu)	Bach Extríssimo Brut natural
	Reserva de la Masia Bach Brut
Freixenet	Cordon Negro (Brut)
	Carta Nevada (Semi-sec)
	Brut Nature
Segura Viudas	Segura Viudas Brut reserva
	Segura Viudas Lavit Brut Nature
Canals i Nubiola	Canals i Nubiola Brut
Delapierre	Clàssic Semi-sec

Castellblanch	Brut Zero (Brut Reserva)
	Gran Cremant Brut
Raimat	Raimat Brut Nature
Parxet	Parxet Brut Nature
Juvé y Camps	Cinta Púrpura Brut (reserva)
	Brut Nature (Reserva Família)
Rondel	Brut
	Etiqueta Verde (semi-sec)
Conde de Caralt	Brut Nature
Gramona	Imperial Brut
Torelló	Brut
Mont-Ferrant	Brut Tradició

3.1.2. Ús del català

Tal i com s'ha esmentat anteriorment totes les dades ací exposades sobre l'ús del català es basen en la selecció d'aquests productes; els 30 més trobats en superfícies de lliure servei, pel que fa al català en els productes de gran consum, i en els 10 primers cellers i 10 primers grups empresarials segons llur comportament en la totalitat dels 209 caves trobats en superfícies de lliure servei. En la **taula 31** veiem l'acompliment de la legislació entre els 30 primers caves més presents. Les dades del desembre del 2001 corresponen a bases de dades anteriors de la Plataforma per la Llengua.

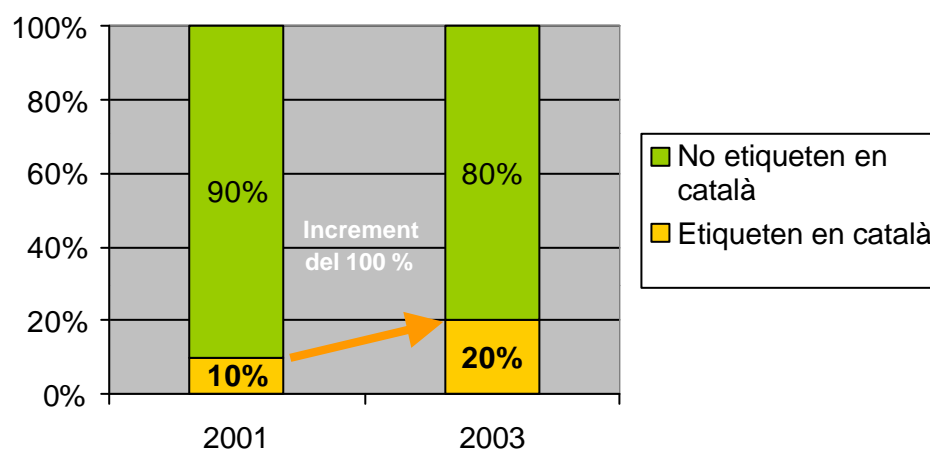
Taula 31: El català en els 30 caves catalans més presents en superfícies de lliure servei

Celler	Producte	Acompleixen la Llei: etiqueten en català	
		Desembre 2001	Juliol 2003
Codorníu	Anna de Codorníu	Sí	Sí
	Codorníu Extra semi-sec	No	No
	Non Plus Ultra Codorníu Brut	No	No
	Codorníu Gran Cremant Brut	No	No
	Codorníu Extra Brut	No	No
	Codorníu Gran Cremant Semi-sec	No	No
	Cuvée i Raventós Brut Nature	Sí	Sí
	Mediterrània Brut Nature	Sí	Sí
	Non Plus Ultra Reina Brut	No	No
Masia Bach (Codorníu)	Bach Extríssimo Brut natural	No	Sí
	Reserva de la Masia Bach Brut	No	Sí
Freixenet	Cordon Negro	No	No
	Carta Nevada	No	No
	Brut Nature	No	No
Segura Viudas	Segura Viudas Brut reserva	No	No

	Segura Viudas Lavit Brut Nature	No	No
Canals i Nubiola	Canals i Nubiola Brut	No	No
Delapierre	Clàssic Semi-sec	No	No
Castellblanch	Brut Zero (Brut Reserva)	No	No
	Gran Cremant Brut	No	No
Raimat	Raimat Brut Nature	No	No
Parxet	Parxet Brut Nature	No	Sí
Juvé y Camps	Cinta Púrpura Brut (reserva)	No	No
	Brut Nature (Reserva Família)	No	No
Rondel	Brut	No	No
	Etiqueta Verde (semi-sec)	No	No
Conde de Caralt	Brut Nature	No	No
Gramona	Imperial Brut	No	No
Torelló	Brut	No	No
Mont-Ferrant	Brut Tradició	No	No
Suma de productes que etiqueten en català		3 (10%)	6 (20%)

En el **gràfic 12**, veiem que hi hagut en aquests casos un increment pels mateixos productes, amb un creixement del 100% respecte l'any 2001, passant de 3 (10%) a 6 productes (20%). El compliment de la legislació encara és molt minoritari. Tanmateix en la **taula 32** i **gràfic 13** es veu clarament que per altra banda no hi ha hagut cap producte que hagi retrocedit en l'idioma pel que fa al català (0%), i sí en canvi ha augmentat el compliment de la Llei (un 10 % dels productes han passat a etiquetar-se en català). Si prenem els 38 primers productes que representen ja el 50% de presència les xifres també són molt semblants amb un 21% complint la Llei i un 79% sense complir-la.

Gràfic 12: L'ús del català en els 30 caves catalans més abundants en superfícies de lliure servei l'any 2003, i pels mateixos caves, el 2001.

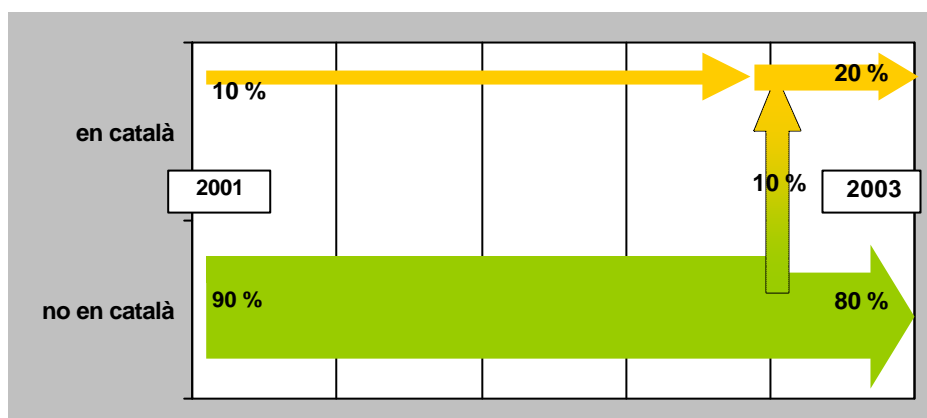

Taula 32: Increment en la presència del català en els 30 caves amb més presència (vegeu la taula 31)

Evolució de l'etiquetatge en català ¹	
10% (3)	Han incrementat l'ús del català
10% (3)	Continuen usant normalment el català
80% (24)	Continuen no usant normalment el català
0% (0)	Han disminuït l'ús del català

¹ entre parèntesi el nombre de productes.

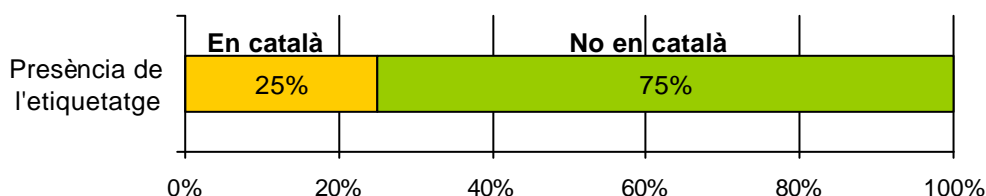
Gràfic 13: Increment en la presència del català en els 30 caves amb més presència (vegeu la taula 32)¹

¹ els gruixos són orientatius

Si prenem la totalitat de les observacions (209) aplicant la presència de cada producte veiem que les xifres s'acosten als 30 més significatius, fins i tot superior pel que fa a la presència del català. En aquest cas el compliment de la Llei arriba al 25%.

Gràfic 14: El compliment de la legislació d'entre tots els vins trobats en supermercats i hipermercats segons la presència de cada producte.

Pel que fa als 10 primers grups empresarials (taules 33 i 34 i gràfics 15 i 16) també notem un notable increment en l'ús del català, tot i que l'any 2001 ja hi havia hagut un canvi substancial en el compliment de la legislació. Malgrat que la majoria dels grups tenen com a mínim algun producte etiquetat en català, en alguns casos el creixement s'ha estancat i ha quedat relegat a uns poquíssims productes que no estan inclosos dins els 30 primers més trobats. Per altra banda, el

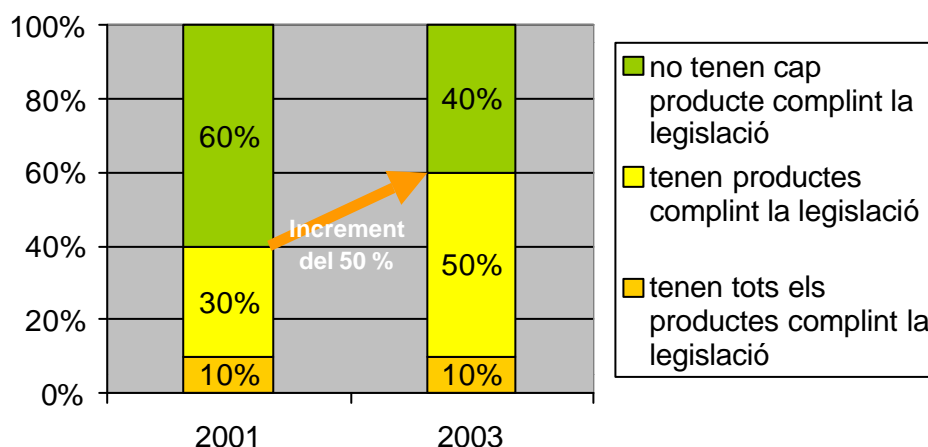
cas de Juvé & camps, té un producte complint la Llei degut al poc etiquetatge i que aquest sigui del tot neutre. Hi ha grups (Codorníu i Parxet) que sí que han experimentat un notable augment en el nombre de productes etiquetats en català. Per a més informació sobre el comportament de cada empresa en concret veieu el **capítol 3.4**.

Taula 33: Els 10 grups empresarials més presents i el compliment de la legislació.

Grups empresarials	Tenen tots o algun cava complint la legislació	
	Desembre 2001	Juliol 2003
Codorníu (Grup): Codorníu, Masia Bach, Raimat, Delapierre, Rondel.	Sí	Sí
Freixenet (Grup): Freixenet, Conde de Caralt, René Barbier, Segura Viudas, Canals i Nubiola, Castellblanch	Sí	Sí
Mont-Ferrant: Mont-Ferrant, Roger Goulart	Sí	Sí
Juvé & Camps	No	Sí ¹
Parxet	No	Sí
Soler Jové	No	No
Torelló	No	No
García Carrión: Jaume Serra	No	No
Gramona	No	No
Masachs	Sí (tots)	Sí (tots)
Suma grups empresarials que tenen tots o algun producte complint la legislació	4 (40%)	6 (60%)

¹ En aquest cas es tracta d'un sol producte amb poca informació i etiquetatge neutre, no localitzat sense dades pel 2001: Milesimé.

Gràfic 15: L'ús del català en els 10 primers grups empresarials en caves catalans trobats en superfícies de lliure servei per a l'any 2003 i pels mateixos productes l'any 2001.

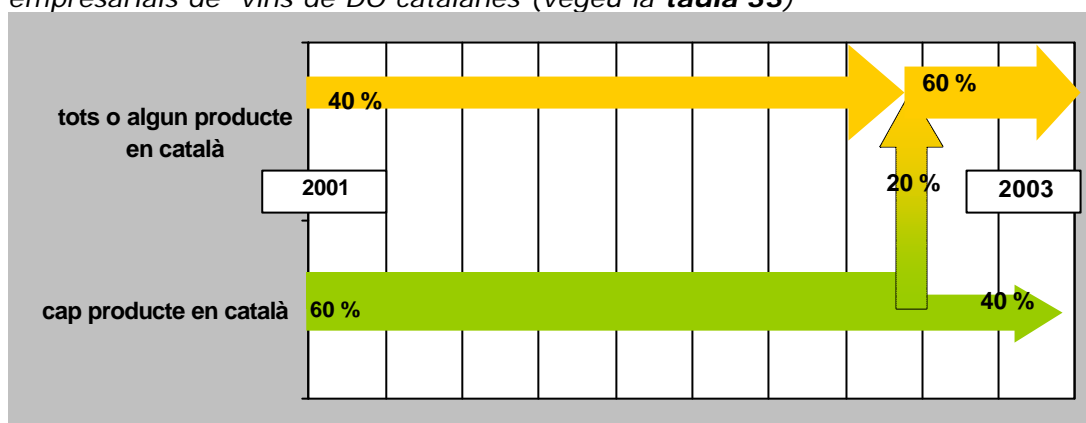

Taula 34: Increment en la presència del català en els 10 primers grans grups empresarials de caves catalans (vegeu la **taula 33**)

Evolució de l'etiquetatge en català ¹	
20% (2)	Han introduït l'ús del català
40% (4)	Continuen usant el català (tot i augmentant el seu ús).
40% (5)	Continuen no usant el català
0% (0)	Han disminuït l'ús del català

¹ entre parèntesis el nombre d'empreses.

Gràfic 16: Increment en la presència del català en els 10 primers grans grups empresarials de vins de DO catalanes (vegeu la **taula 33**)¹

¹ els gruixos són orientatius

3.1.3. El català en caves de marques pròpies

Partint de la base total d'observacions trobades s'ha fet un recompte de la situació de l'etiquetatge en català en caves catalans que pertanyen a marques pròpies de cadenes de supermercats i hipermercats per tal de veure si en aquest sector encara hi ha mancances pel que fa l'acompliment de la legislació. Tal i com es mostra en la **taula 35**, a Carrefour, Mercadona, Alcampo, Grup Eroski, Ahold i a El Corte Inglés la totalitat dels caves catalans trobats no compleixen la legislació vigent pel que fa a l'etiquetatge de productes. Sí que la compleixen totalment Caprabo i Bonpreu. El conjunt del productes d'aquestes marques representen en presència a supermercats i hipermercats al voltant d'un 3,6 % dels caves catalans.

Taula 35: Llistat de supermercats analitzats amb marques pròpies i idioma que fan servir.

Grup distribuïdor	Marques pròpies	Nº Productes	
		Acompleixen la Llei	No compleixen la Llei
Carrefour	Carrefour (Castell Del Llach), Dia (Gran Astoria)	0 (0%)	6 (100%)
Caprabo	Caprabo, Arman Deloi	3 (100%)	0 (0%)

Mercadona	Cabré i Sabaté (Jaume Serra)	0 (0%)	4 (100%)
Bonpreu	Morastrell	3 (100%)	0 (0%)
Auchan	Alcampo-Vall de Juy	0 (0%)	2 (100%)
Grupo Eroski	Alba blanc	0 (0%)	3 (100%)
Ahold	Castell Llord	0 (0%)	2 (100%)
El Corte Inglés	El Corte Inglés (Segura Viudas)	0 (0%)	2 (100%)

3. 3. Vins i caves

3.1.1. Dades de la mostra

Taula 36

nombre total de productes trobats	490
-----------------------------------	-----

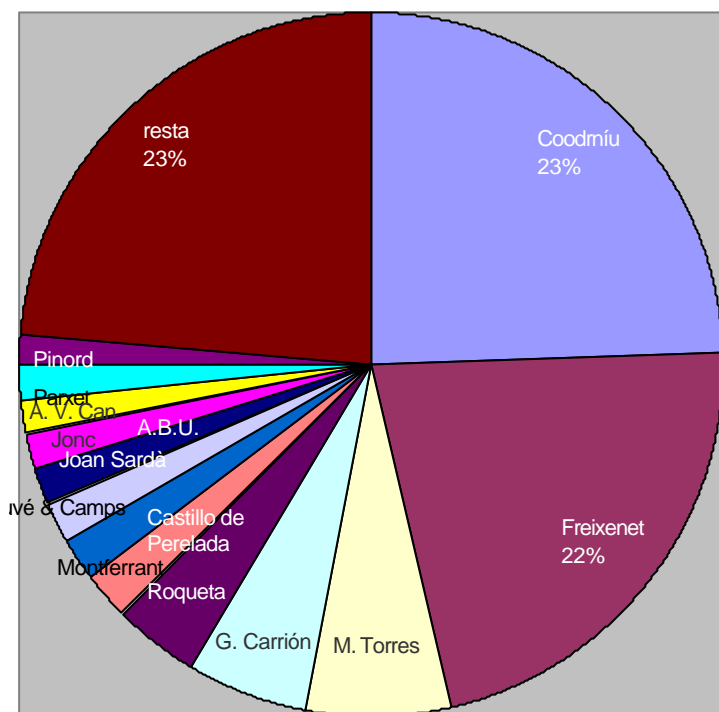
Partint de les bases de dades de vins i caves hem destriat els grups empresarials més presents en supermercats i hipermercats pel que fa a vins i caves de denominacions d'origen produïts a Catalunya. Per això hem seleccionat, partint de la presència de llurs productes en la venda en supermercats i hipermercats, les empreses amb més pes específic dins el sector. En la **taula 37** i **gràfic 15** expressem precisament aquests resultats obtinguts a partir de l'observació de camp, essent de lluny els grups Codorníu i Freixenet (i sense comptar les marques blanques que aquestes empreses produeixen per a cadenes de distribució per no tenir responsabilitat en l'etiquetatge), amb 24,7% i 22,3% de presència, els que aclaparen la majoria del mercat: un 47,0%.

Taula 37: Els principals grups empresarials més presents i nombre de productes diferents trobats per ordre de presència de dalt a baix (més d'un 1,5% de presència).

Grups empresarials	Presència en % respecte el total ¹	Nombre de productes diferents trobats ¹	Nombre de productes diferents trobats respecte el total de productes observats ¹
Codorníu	24,7 %	64	13,1%
Freixenet	22,3%	70	14,3 %
M. Torres	6,8 %	20	4,1 %
J. García Carrión (Jaume Serra)	5,8 %	19	3,9%
Bodegues Roqueta	3,8 %	15	3,1 %
Castillo de Peralada	2,4 %	9	1,8 %
Mont-Ferrant	2,0 %	7	1,4 %
Juvé & Camps	1,8 %	5	1,0 %
Joan Sardà	1,7 %	13	2,7 %
Arco Bodegas Unidas (Marqués de Monistrol)	1,7 %	9	1,8 %
Alella Vinícola Can Jonc	1,6 %	3	0,6 %
Parxet	1,6 %	4	0,8 %
Pinord	1,5 %	8	1,6 %
Total	76,1%	246	50,2%
Resta de cellers	23,9%	244	49,8%
Tots els cellers	100,0%	490	100,0%

¹ No es tenen en compte les marques pròpies de cadenes de supermercats i hipermercats, ni les marques pròpies d'aquests establiments fabricades per aquests cellers.

Gràfic 17: Presència dels grups empresarials en supermercats i hipermercats en vins i caves de DO catalanes.

En la **taula 38** han estat seleccionats els 30 productes amb més presència en supermercats i hipermercats d'entre els vins de denominacions d'origen catalanes i els caves també catalans, tot i interrelacionant les dues bases de dades, tenint en compte el pes específic de cada cadena de supermercats i hipermercats, i extrapolant-ne la mostra.

Taula 38: Els 30 productes més presents en supermercats i hipermercats

Celler	Producte	DO
Miguel Torres	Sangre de Toro	Catalunya
	Viña Sol	Penedès
	Coronas	Catalunya
	Viña Esmeralda	Penedès
Jaume serra (J. García Carrión)	Viña del Mar Rosat	Catalunya
	Viña del Mar Negre	Catalunya
	Viña del Mar Blanc sec	Catalunya
	Viña del Mar Blanc semi-dolç	Catalunya
Masia Bach (Codorníu)	Bach Viña Extríssima	Catalunya
	Bach Extrissimo semi-dolç	Penedès
	Bach Extrissimo sec	Penedès
	Bach Extrissimo rosat	Penedès
	Bach Extrissimo Brut natural	cava
René Barbier (Freixenet)	René Barbier Tradición Rosado	Penedès
	René Barbier Classic	Penedès
	René Barbier Kraliner	Penedès

Raimat (Codorníu)	Raimat Abadia	Costers del Segre
	Raimat Chardonnay	Costers del Segre
	Raimat Rosado	Costers del Segre
Bodegues Roqueta	Ramon Roqueta Cabernet Sauvignon	Catalunya
Marqués de Monistrol (Arco Bodegas Unidas)	Marqués de Monistrol Blanc de Blancs	cava
Codorníu	Anna de Codorníu	cava
	Codorníu Extra semi-sec	cava
	Non Plus Ultra Codorníu Brut	cava
	Codorníu Gran Cremant Brut	cava
Freixenet	Cordon Negro	cava
	Carta Nevada	cava
	Brut Nature	cava
Segura Viudas (Freixenet)	Segura Viudas Brut reserva	cava
Canals i Nubiola (Freixenet)	Canals i Nubiola Brut	cava

3.1.2. Ús del català

Totes les dades ací exposades sobre l'ús del català es basen també en la selecció d'aquests productes; els 30 més trobats en superfícies de lliure servei, pel que fa al català, en els productes de gran consum, i també en els 10 primers grups empresarials segons llur comportament en la totalitat dels 490 vins i caves trobats en superfícies de lliure servei. En la **taula 39** veiem l'acompliment de la legislació entre els 30 primers vins i caves més presents. Les dades del desembre del 2001 corresponen a bases de dades anteriors de la Plataforma per la Llengua.

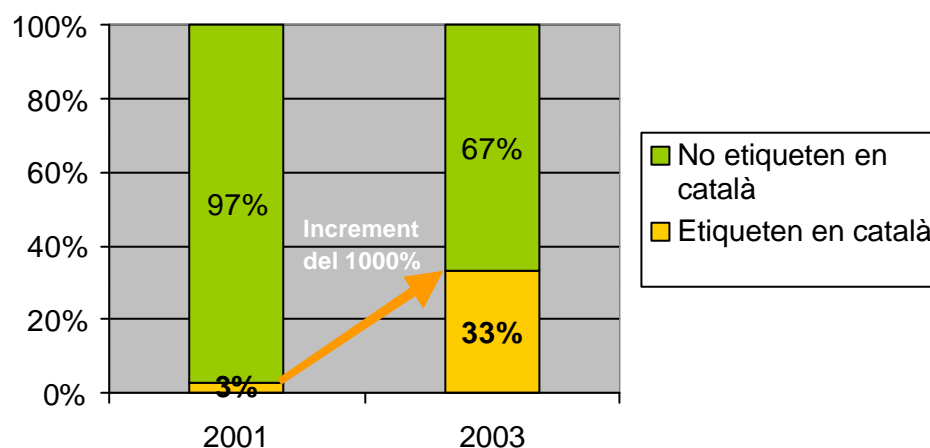
Taula 39: El català en els 30 vins i caves de DO catalanes més presents en superfícies de lliure servei

Celler	Producte	DO ³	Acompleixen la Llei: etiqueten en català	
			Desembre 2001	Desembre 2001
Miguel Torres	Sangre de Toro	CAT	No	No
	Viña Sol	P	No	No
	Coronas	CAT	No	No
	Viña Esmeralda	P	No	No
Jaume serra (J. García Carrión)	Viña del Mar Rosat	CAT	No	Sí
	Viña del Mar Negre	CAT	No	Sí
	Viña del Mar Blanc sec	CAT	No	Sí
	Viña del Mar Blanc semi-dolç	CAT	No	Sí
Masia Bach (Codorníu)	Bach Viña Extríssima	CAT	No	Sí
	Bach Extríssimo semi-dolç	P	No	Sí
	Bach Extríssimo sec	P	No	Sí
	Bach Extríssimo rosat	P	No	Sí
	Bach Extríssimo Brut natural	Ca	No	Sí
René Barbier	René Barbier Tradición Rosado	P	No	No

³ Penedès: P Costers del Segre: CS Catalunya: CAT, Cava Ca

(Freixenet)	René Barbier Classic	P	No	No
	René Barbier Kraliner	P	No	No
Raimat (Codorníu)	Raimat Abadia	CS	No	No
	Raimat Chardonnay	CS	No	No
	Raimat Rosado	CS	No	No
Bodegues Roqueta	Ramon Roqueta Cabernet Sauvignon	CAT	No	No
Marqués de Monistrol (Arco Bodegas Unidas)	Marqués de Monistrol Blanc de Blancs	Ca	No	No
Codorníu	Anna de Codorníu	Ca	Sí	Sí
	Codorníu Extra semi-sec	Ca	No	No
	Non Plus Ultra Codorníu Brut	Ca	No	No
	Codorníu Gran Cremant Brut	Ca	No	No
Freixenet	Cordon Negro	Ca	No	No
	Carta Nevada	Ca	No	No
	Brut Nature	Ca	No	No
Segura Viudas (Freixenet)	Segura Viudas Brut reserva	Ca	No	No
Canals i Nubiola (Freixenet)	Canals i Nubiola Brut	Ca	No	No
Suma de productes que etiqueten en català			1 (3%)	10(33%)

Gràfic 18: L'ús del català en els 30 vins i caves de DO catalanes més abundants en superfícies de lliure servei l'any 2003, i pels mateixos vins i caves el 2001.

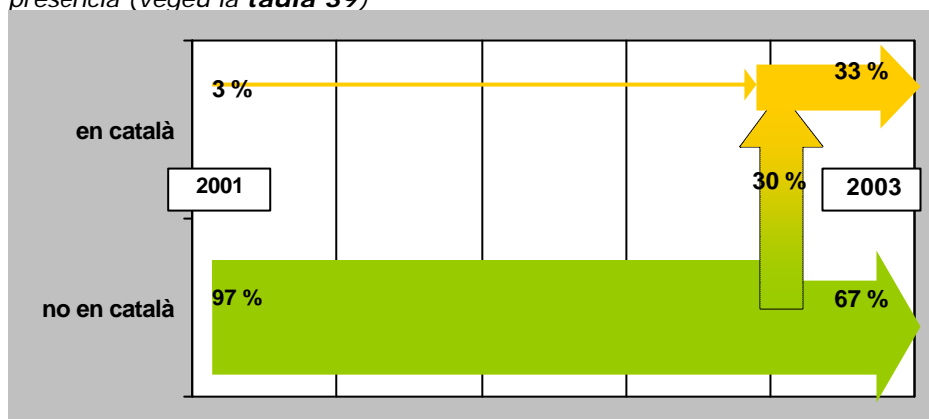
En el **gràfic 18**, veiem clarament que pels mateixos productes hi ha hagut un notable increment en l'ús del català en l'etiquetatge, més de 11 vegades respecte l'any 2001, passant d'un 3% (1 producte) a un 33% (10 productes), és a dir un de cada tres productes. Evidentment doncs el compliment de la legislació encara no arriba al 50% dels productes. En la **taula 40** i **gràfic 19** es veu clarament que per altra banda no hi ha hagut cap producte que hagi retrocedit en l'idioma pel que fa al català (0%), i sí en canvi ha augmentat el compliment de la Llei en un 30% del total de vins i caves que han canviat l'etiquetatge al català en poc més d'un any.

Taula 40: Increment en la presència del català en els vins i caves de DO catalanes amb més presència (vegeu la **taula 39**)

Evolució de l'etiquetatge en català ¹	
30% (9)	Han incrementat l'ús del català
3% (1)	Continuen usant el català
67% (20)	Continuen no usant el català
0% (0)	Han disminuït l'ús del català

¹ entre parèntesis el nombre de productes.

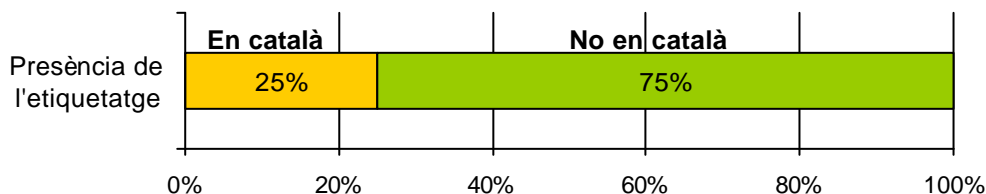
Gràfic 19: Increment en la presència del català en els 30 vins de DO catalanes amb més presència (vegeu la **taula 39**)¹

¹ els gruixos són orientatius

Si prenem la totalitat de les observacions (490) aplicant la presència de cada producte veiem que les xifres s'acosten als 30 més significatius, per bé en un grau més inferior, probablement influït també pel pes del poc compliment en productes de marques pròpies de les distribuïdores. En aquest cas el compliment de la Llei arriba al 25%.

Gràfic 20: El compliment de la legislació d'entre tots els vins trobats en supermercats i hipermercats segons la presència de cada producte.

Pel que fa als 10 primers grups empresarials (**taules 41 i 42 i gràfics 21 i 22**) també notem un notable increment en l'ús del català, de manera que el 70% d'aquests grups tenen tots o algun vi o cava (dels 490 trobats en superfícies de

lliure servei) en català, amb un increment de més del doble respecte el 2001, amb una inversió total de les dades de manera que llavors era precisament un 70% els que no tenien cap vi o cava etiquetat en català. Cal fer esment també que la majoria de grups que ja tenien productes en català han augmentat el nombre de productes complint la Llei. Per a més informació sobre el comportament de cada empresa en concret veieu el **capítol 3.4**.

Taula 41: Els 10 grups empresarials més presents i el compliment de la legislació.

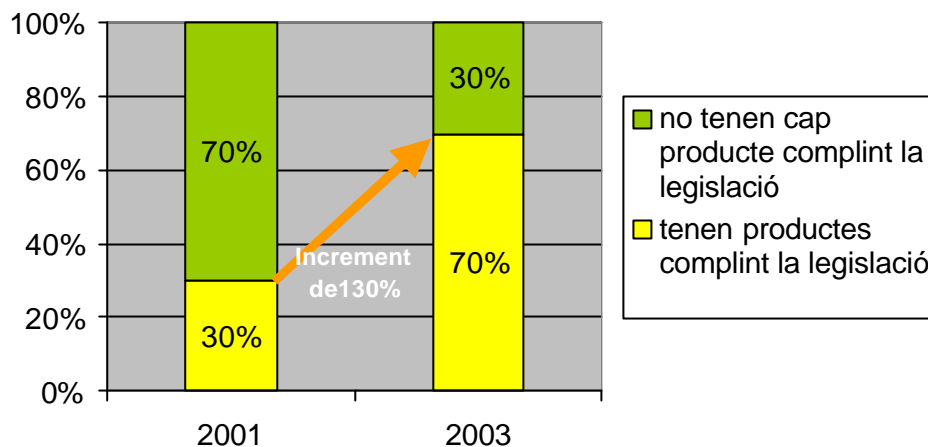
Grups empresarials	Tenen tots o algun vi complint la legislació	
	Desembre 2001	Juliol 2003
Codorníu	Sí	Sí
Freixenet	Sí	Sí
Miguel Torres	No	Sí ¹
J. García Carrión	No	Sí
Bodegues Roqueta	No	No
Castillo de Peralada	No	No
Mont-Ferrant	Sí	Sí
Juvé & Camps	No	Sí ²
Joan Sardà	No	Sí
Arco Bodegas Unidas: Marqués de Monistrol	No	No
Suma grups empresarials que tenen tots o algun producte complint la legislació	3 (30%)	7 (70%)

1 Només afecta una part limitada de la producció del producte

2 En aquest cas es tracta d'un sol producte amb poca informació i etiquetatge neutre

Gràfic 21: L'ús del català en els 10 primers grups empresarials en vins i caves de DO catalanes trobats en superfícies de lliure servei per a l'any 2003 i pels mateixos productes l'any 2001.

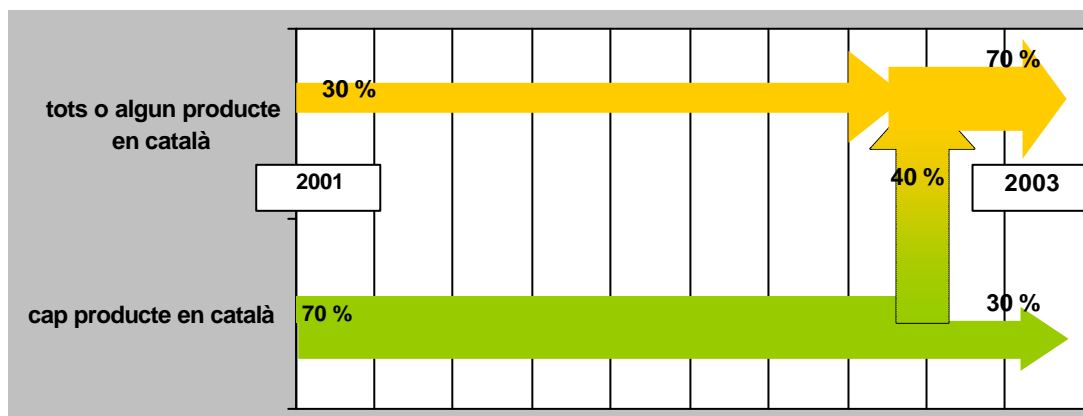

Taula 42: Increment en la presència del català en els 10 primers grans grups empresarials de vins de DO catalanes (vegeu la **taula 41**)

Evolució de l'etiquetatge en català ¹	
40% (4)	Han introduït l'ús del català
30% (3)	Continuen usant el català (tot i augmentant el seu ús).
30% (3)	Continuen no usant el català
0% (0)	Han disminuït l'ús del català

¹ entre parèntesi el nombre d'empreses.

Gràfic 22: Increment global en la presència del català en els 10 primers grans grups empresarials de vins i caves de DO catalanes (vegeu la **taula 41**)¹

¹ els gruixos són orientatius

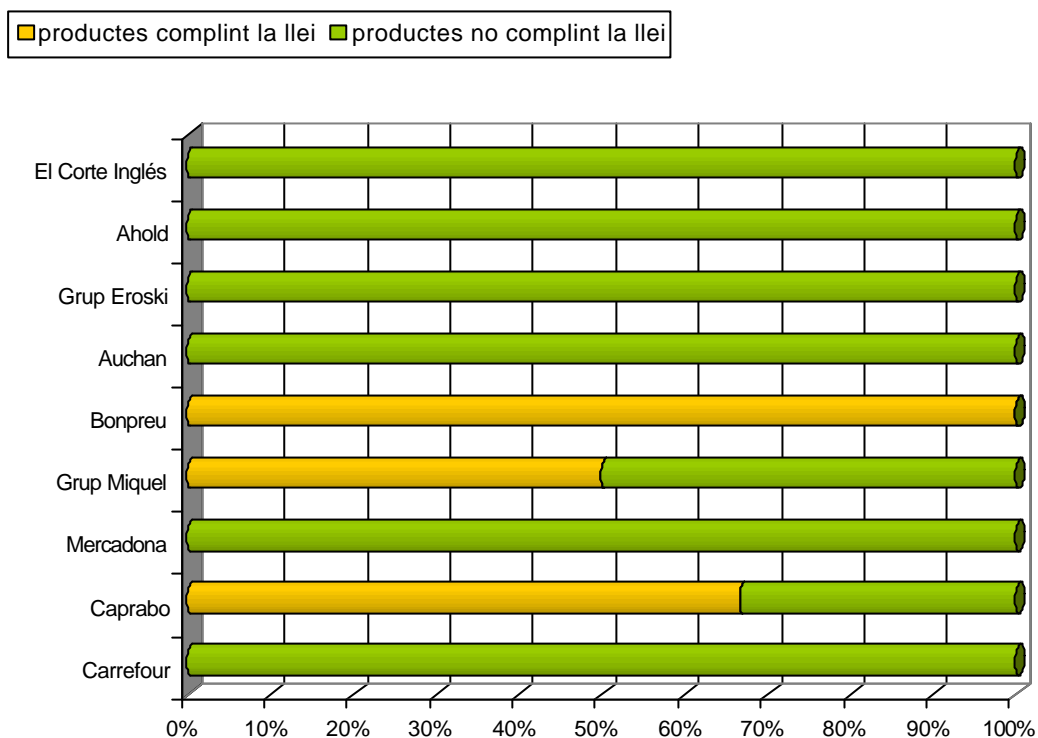
3.1.3. El català en vins i caves de marques pròpies

Partint de la base total d'observacions trobades s'ha fet un recompte de la situació de l'etiquetatge en català en vins i caves de DO catalanes que pertanyen a marques pròpies de cadenes de supermercats i hipermercats per tal de veure si en aquest sector encara hi ha mancances pel que fa l'acompliment de la legislació. Tal i com es mostra en la **taula 43** i en el **gràfic 20**, a Carrefour, Mercadona, Alcampo, Grup Eroski, Ahold i a El Corte Inglés la totalitat dels vins de DO catalanes trobats no compleixen la legislació vigent pel que fa a l'etiquetatge de productes. Sí que la compleixen Caprabo, Bonpreu i Grup Miquel (amb un increment notable respecte les dades anteriors, vegeu **taula 13**).

Taula 43: Llistat de supermercats analitzats amb marques pròpies i idioma que fan servir en vins i caves de DO.

Grup distribuïdor	Marques pròpies	DO	Nº Productes	
			Acompleixen la Llei	No compleixen la Llei
Carrefour	Carrefour (René Barbier, Sant Llach, Castell de Llach), Dia (Solell de Flix, Gran Astoria)	Penedès i Cava	0 (0%)	6 (100%)
Caprabo	Caprabo, Aman Deloi	Penedès i Cava	8 (67%)	4 (33%)
Mercadona	Polian, Vinyes Roges (Jaume Serra), Cabré i Sabaté (Jaume Serra)	Penedès, Catalunya i Cava	0 (0%)	12 (100%)
Grup Miquel	Gourmet i Primera Flor	Penedès i Empordà-Costa Brava	3 (50%)	3 (50%)
Bonpreu	Morastrell	Penedès i Cava	6 (100%)	0 (0%)
Auchan	Alcampo-Vall de Juy	Penedès i Cava	0 (0%)	9 (100%)
Grupo Eroski	Reguart	Penedès i Cava	0 (0%)	8 (100%)
Ahold	Castell Llord	Catalunya i Cava	0 (0%)	5 (100%)
El Corte Inglés	Corte Inglés-Rebesa	Penedès i Cava	0 (0%)	6 (100%)

Gràfic 23: Llistat de supermercats analitzats amb marques pròpies i idioma que fan servir en vins i caves de DO.

3.4. Evolució i situació del català en els diferents grups empresarials de vins i caves

3.4.1. Comparació entre empreses

Hem volgut analitzar l'evolució de l'etiquetatge en català en general comparant els principals grups empresarials dins el sector. Per això hem seleccionat, partint de la presència de llurs productes en la venda en supermercats i hipermercats, les empreses amb més pes específic dins el sector segons la mostra de l'estudi (vegeu la **taula 37**).

Pel que fa a l'ús del català d'aquest grups en la **taula 44** i en els **gràfics 24, 25 i 26** es compara tant el nombre de productes absoluts trobats i en percentatge acomplint la Llei, com el creixement de l'etiquetatge en català experimentat aquest darrer any. Com ja s'ha esmentat en les anàlisis anteriors de resultats, la tendència afavoreix clarament el compliment de la legislació, tot i que encara la majoria dels primers productes de venda en superfícies de lliure servei no especialitzades no hi estan adaptats.

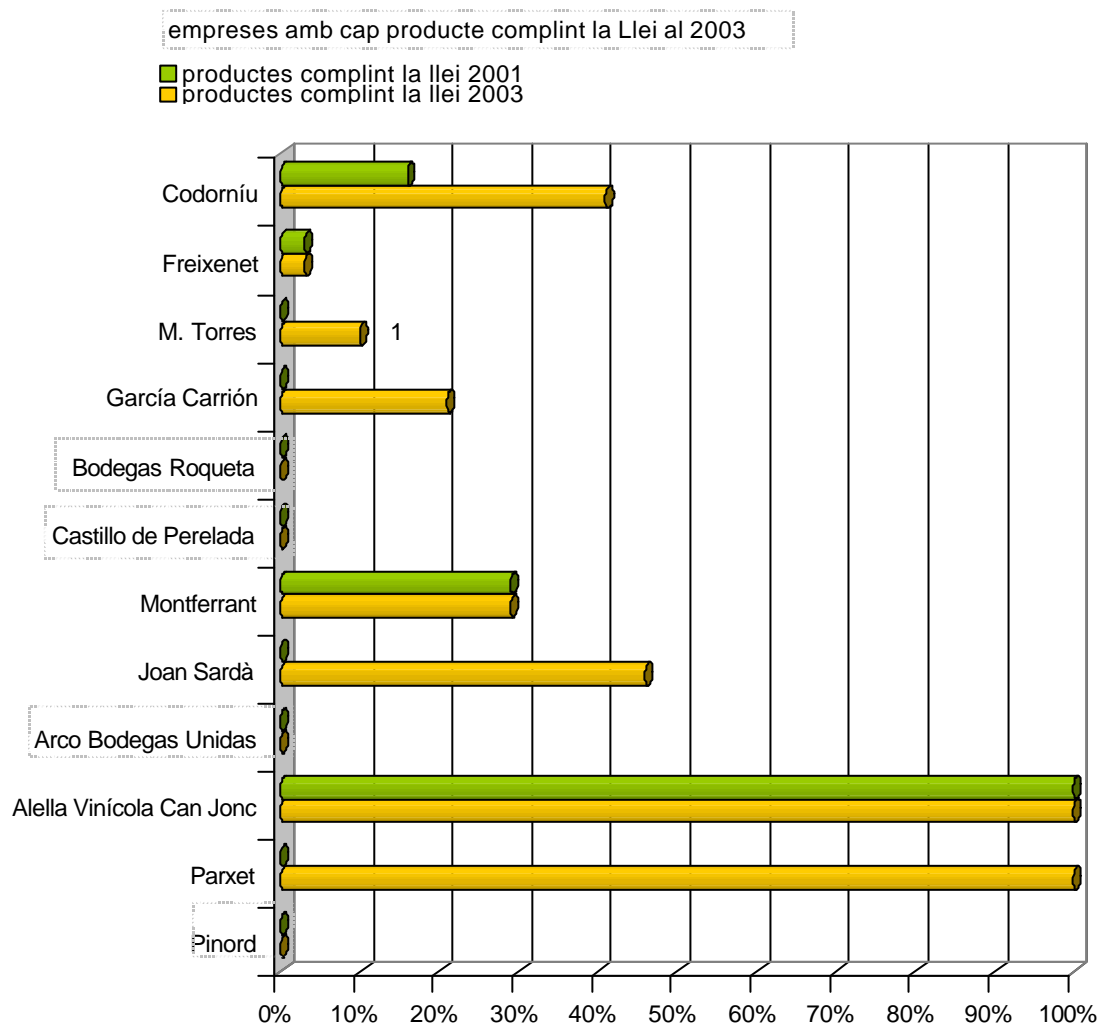
A grans trets cal dir que Codorníu continua ampliant el nombre de productes etiquetats en català. Empreses com Parxet i Joan Sardà s'afegeixen amb empenta a la nova tendència, mentre M. Torres o J. García Carrión (especialment aquest segon), per bé que més dissimuladament, introdueixen per primer cop el català en l'etiquetatge de productes de gran consum. Alella Vinícola Can Jonc augmenta el pes del català en l'etiquetatge present ja en tots els productes trobats. Mont-Ferrant sembla que en data posterior a la mostra de l'estudi treu nous productes etiquetats en català després d'un estancament notable. Per altra banda, Freixenet sí que mostra un clara aturada en la progressió respecte la tendència general en el compliment de la Llei, que es fa greu tenint en compte el poc pes que tenen els productes etiquetats en català respecte a la producció total trobada d'aquest grup. Al costat més negatiu: Bodegas Roqueta, Castillo de Peralada, Arco Bodegas Unidas, Bodegas Pinord i Juvé & Camps (aquest puntualment amb algun producte etiquetat de manera neutra però que tanmateix compleix la normativa) es mantenen totalment al marge de la legislació en tots els productes venuts en supermercats i hipermercats.

Taula 44: Evolució de l'etiquetatge en català per empreses.

empresa	2003		2001		Increment en %
	Productes acomplint la Llei	Productes no acomplint la Llei	Productes acomplint la Llei	Productes no acomplint la Llei	
Codorníu	40,6% (26)	59,4% (38)	15,6% (10)	76,6% (49)	25,0%
Freixenet	2,9% (2)	97,1% (68)	2,9% (2)	97,1% (68)	0,0 %
M. Torres	10,0% (2)	90,0% (17)	0,0% (0)	100,0% (19)	10,0%

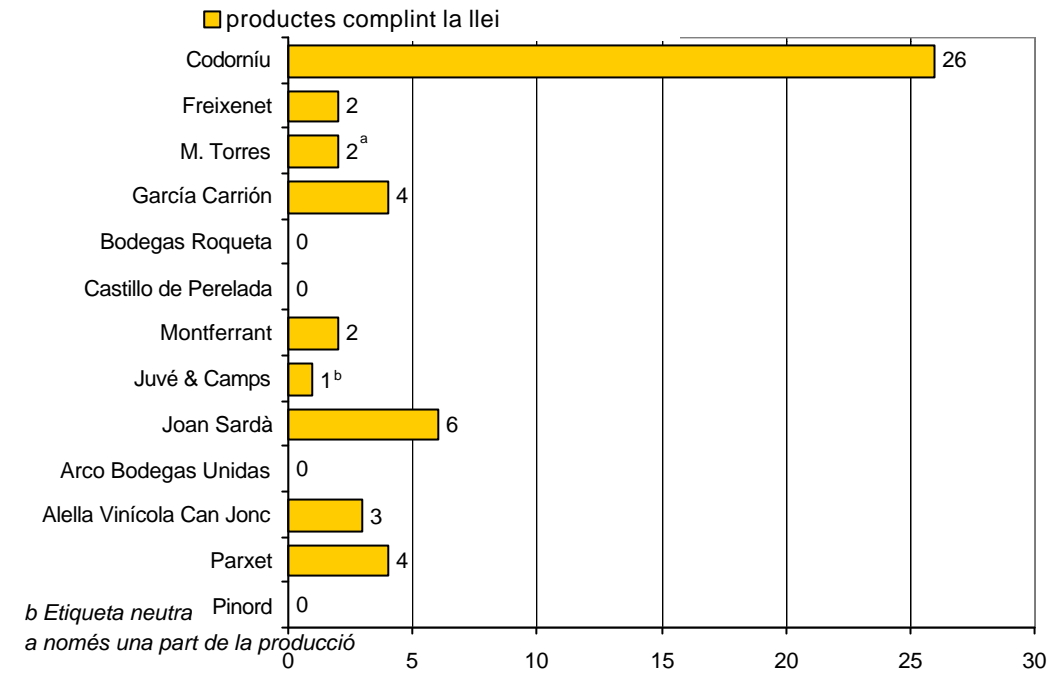
García Carrión (Jaume Serra)	21,1% (4)	78,9% (15)	0,0% (0)	100,0% (19)	21,1 %
Bodegues Roqueta	0,0% (0)	100,0% (15)	0,0% (0)	100,0% (15)	0,0 %
Castillo de Peralada	0,0% (0)	100,0% (9)	0,0% (0)	100,0% (9)	0,0 %
Mont-Ferrant	28,6% (2)	71,4% (5)	28,6% (2)	71,4% (5)	0,0 %
Juvé & Camps	20,0% (1)	80,0% (4)	Sense dades	Sense dades	Sense dades
Joan Sardà	46,2% (6)	53,8% (7)	0,0% (0)	100,0% (13)	46,2 %
Arco Bodegas Unidas (Marqués de Monistrol)	0,0% (0)	100,0% (9)	0,0% (0)	100,0% (9)	0,0 %
Alella Vinícola Can Jonc	100,0% (3)	0,0% (0)	100,0% (3)	0,0% (0)	0,0 %
Parxet	100,0% (4)	0,0% (0)	0,0% (0)	100,0% (4)	100,0 %
Pinord	0,0% (0)	100,0% (8)	0,0% (0)	100,0% (8)	0,0 %

Gràfic 21: Evolució de l'etiquetatge en català per grups empresarials en percentatge de productes trobats.

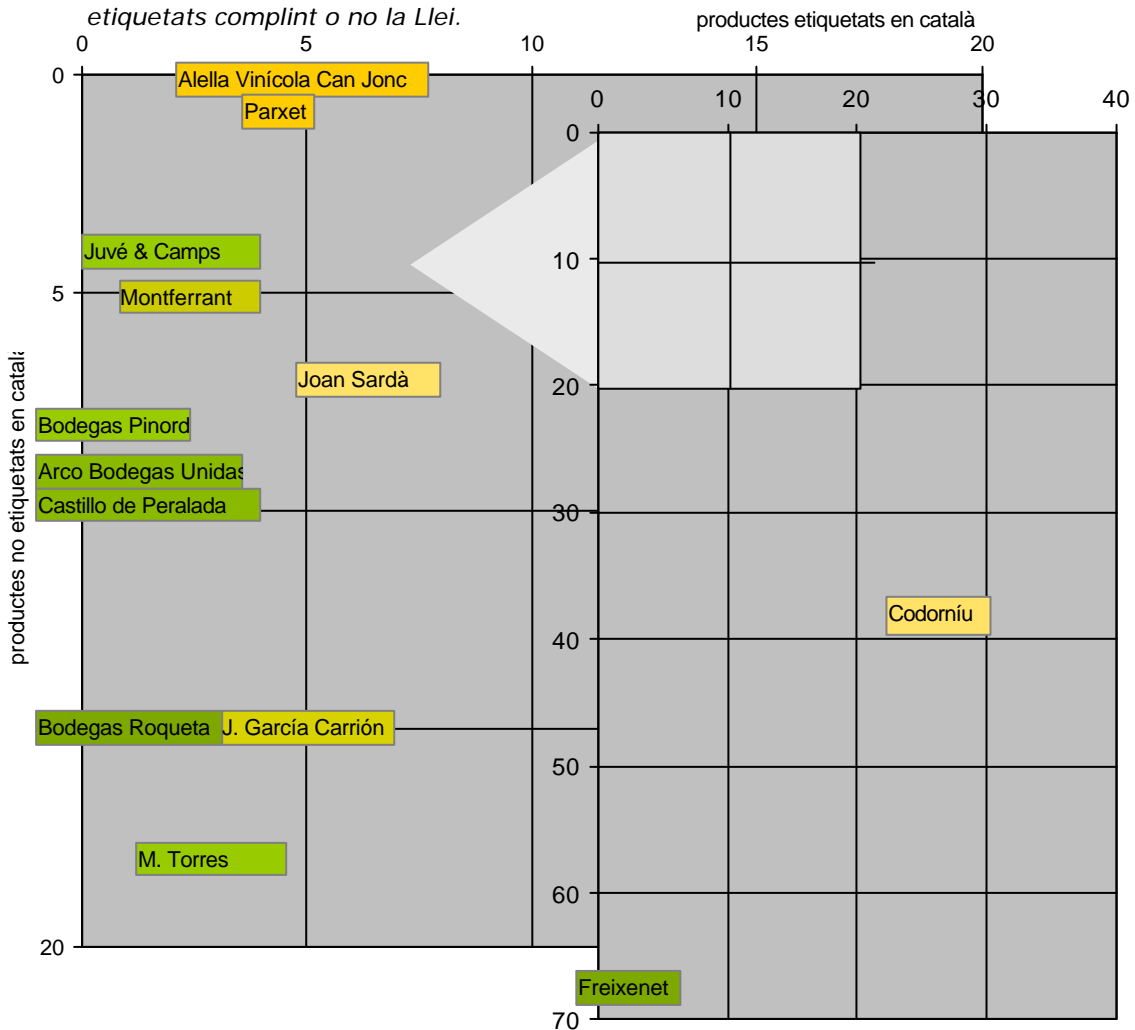

1 Només afecta una part de les etiquetes observades d'aquests productes

Gràfic 22: Nombre total de producte etiquetats en català per grups empresarials.

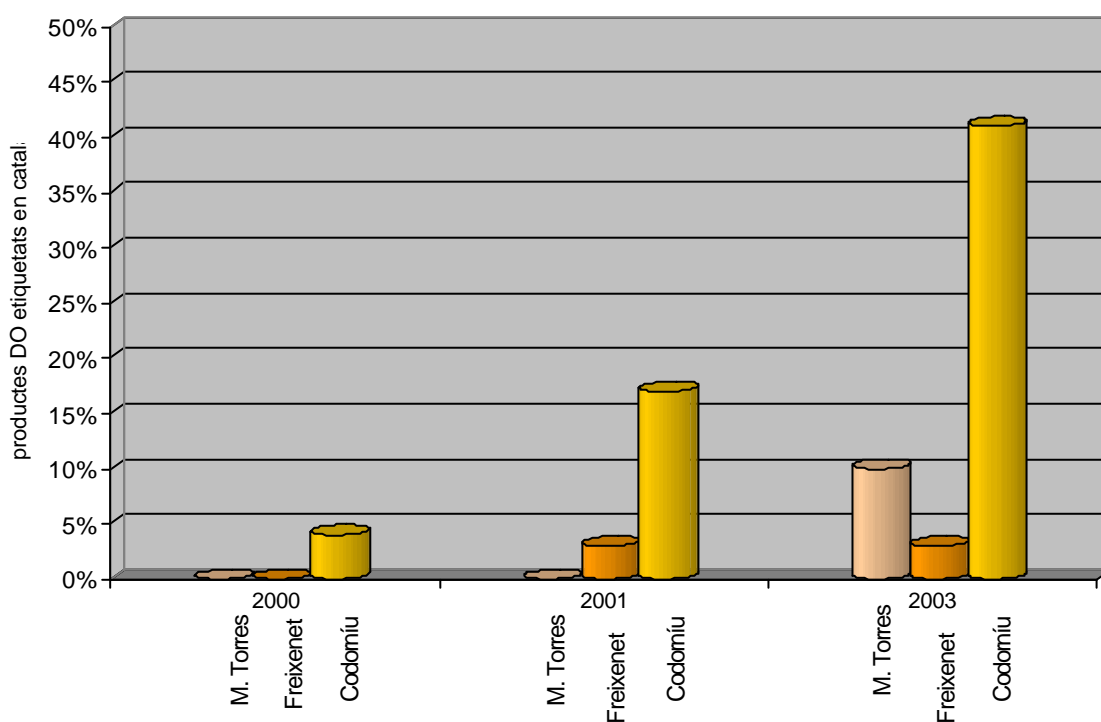

Gràfic 23: Situació de cada grup empresarial pel que fa al nombre total de productes etiquetats complint o no la Llei.

Una atenció especial mereix l'anàlisi de l'evolució dels tres primers grups del sector, tots ells catalans: Codorníu, Freixenet i M. Torres. Segons les nostres dades, dels 490 productes observats, 154 corresponen a aquestes empreses, essent doncs el 31,4% dels productes. Si tenim en compte la presència, d'acord a la superfície de supermercats i hipermercats on hi són presents, aclaparen més de la meitat de l'espai comercial amb un 53,8% de presència. En el **gràfic 24** precisament analitzem l'evolució de l'etiquetatge en català i per tan el compliment de la Llei entre el 2000 i el 2003. Cap d'ells arriba al 50% de compliment, amb tot a Codorníu el creixement és molt notable i es mostra una tendència lògica que avança cap a la plena adaptació. Freixenet, malgrat que a l'any 2001 va mostrar una tímida adaptació en uns pocs productes de gran consum, s'ha estancat clarament respecte a la tendència general. Per altra banda Torres no ha estat fins fa ben poc que ha pres consciència de la situació amb una mostra de canvi en aquest sentit (vegeu més dades de cada empresa en el **capítol 3.4.2.**).

Gràfic 24: Evolució de l'etiquetatge en català d'entre els tres primers grups empresarials productors de vins i caves catalans de denominació d'origen segons percentatge de productes acomplint la legislació en grans superfícies de lliure servei.

3.4.2. Anàlisi per empreses

A grans trets pretenem analitzar la posició d'algunes empreses respecte el compliment de la Llei.

Alella Vinícola can Jonc:

Els tres productes Marfil Alella (denominació d'origen Alella), força presents en superfícies de lliure servei, estan tots plenament normalitzats en tot l'etiquetatge, havent augmentat encara l'espai destinat al català respecte alguna informació bilingüe en el darrer any

Arco Bodegas Unidas:

Malgrat no ésser una empresa majoritàriament de capital català, Arco Bodegas Unidas produeix vins Penedès i caves catalans mitjançant la marca Marqués de Monistrol. És una de les poques grans empreses que no té cap producte de venda en supermercats i hipermercats adaptat a la legislació vigent. L'etiquetatge és encara exclusivament en espanyol, o és dona el cas fins i tot d'haver introduït recentment en alguns productes l'etiqueta bilingüe espanyol-anglès. No ha experimentat cap mena de canvi per adaptar-se a la Llei en els 5 anys que és vigent.

Castillo de Peralada

Castillo de Peralada (Cavas del Ampurdán), empresa catalana que elabora caves i vins Empordà-Costa Brava i Catalunya no té cap dels 9 productes trobats de gran consum etiquetat en català, malgrat que puntualment ho ha fet en algun vi de baixa distribució. Igualment com es produeix amb Arco Bodegas Unidas es dona la curiosa situació d'un etiquetatge bilingüe espanyol-anglès en el cas d'alguns vins de Masia Peralada. És una de les poques grans empreses que no té cap producte de venda en supermercats i hipermercats adaptat a la legislació després de 5 anys de vigència.

Grup Codorníu

Codorníu ha continuat implantant l'etiquetatge en català en els seus productes amb un etiquetatge principalment amb l'etiqueta en català i la contraetiqueta en bilingüe o plurilingüe. L'avenç és notable remarcant que el primer cava en vendes i presència com és Anna de Codorníu és etiquetat en català, havent pujat precisament el nombre de vendes tan a Catalunya com a l'estat espanyol d'ençà que fou canviat l'etiquetatge. Codorníu també ha introduït recentment amb molt empenta el català en la majoria de caves i vins de Masia Bach. Té encara alguns productes pendents com són les marques Rondel i Delapierre, i els Costers del Segre de Raimat, on malgrat que sovint la poca informació de l'etiqueta és en català, la contraetiqueta encara no l'és i per tant no es pot considerar acomplint la legislació. Codorníu també participa activament de Scala Dei, vins del Priorat etiquetats en català. A grans trets, i tenint en compte el volum de producció i

distribució, la presència creixent del català a Codorníu cal valorar-la molt positivament.

Grup Freixenet

Freixenet ha experimentat una sobtada aturada en la implantació de productes normalitzats. Per bé l'any 2001 havia introduït el català en alguns productes més minoritaris, a nivell de gran consum, llevat principalment de Canals i Nubiola Brut Nature i René Barbier Mediterranean, no ha augmentat més la introducció de la nostra llengua en l'etiquetatge. Hi ha un clar estancament que es desmarca de la tendència general i de l'altre principal productor que és Codorníu. A diferència d'aquest, que ha introduït plenament el català en els primers productes, encara Carta Nevada i Cordón Negro no es troben etiquetats en català. Si la marca Freixenet no ha aplicat pràcticament gens la introducció del català, tampoc s'ha trobat cap producte acomplint la Llei en els 8 caves trobats de Castellblanch, els 2 caves i 9 vins trobats de Conde de Caralt o els 6 caves o 4 vins trobats de Segura Viudas. Tampoc hi ha cap dels 15 vins de René Barbier etiquetat en català, essent especialment els René Barbier Tradición, Classic i Kraliner els que tenen una més forta presència.

J. García Carrión

Malgrat no ésser de capital català J. García Carrión produeix els vins i caves Jaume Serra. Fins l'any passat el compliment de la Llei era nul. El canvi ha estat recent però molt significatiu. Malgrat que ha començat amb pocs productes cal valorar que ho ha fet de manera decidida amb els 4 vins de Viña del Mar, els productes més trobats de Jaume Serra en superfícies de lliure servei. Jaume Serra té una àmplia gamma de productes amb 19 de trobats en l'estudi com de gran consum, i per tant encara hi ha molta feina per fer; però el fet que hagi començat directament per aquests és una bona garantia de la dinàmica de renovació que es preveu en l'etiquetatge d'aquesta empresa.

Joan Sardà

Joan Sardà ha experimentat darrerament un canvi notable i molt positiu en la implantació del català en l'etiquetatge, especialment en els vins Penedès de Masia Riera i Viña Sardà. Aquesta bona dinàmica afavoreix una implantació progressiva en la resta de productes especialment als caves. Joan Sardà és sens dubte un bon exponent de la dinàmica positiva vers la implantació de la nostra llengua i el compliment de la Llei.

Juvé & Camps

Juvé & Camps és una d'aquestes poques empreses que pràcticament no etiqueta en català. De fet no té cap producte trobat de gran consum complint la legislació, llevat d'algun etiquetatge neutre (amb poca lletra escrita que no determina l'ús de la llengua). Ni el vi del Penedès Ermita d'Espiells Blanc Flor, ni els caves Juvé & Camps Cinta Púrpura Brut (reserva) i Brut Nature (reserva família) compleixen la legislació. Els únics canvis són parcials i rauen en canvis de mots puntuals per paraules neutres (com "elaborador" o "propietat" referint-se al nom)

però que s'acompanyen de la resta de la informació encara no en català. Tanmateix, segons comunicacions de la pròpia empresa aquesta situació està canviant i properament el català serà plenament present en l'etiquetatge.

Masachs

Masachs, mitjançant els Louis de Vernier té una notable presència del català.

Mont-Ferrant

Mont-Ferrant ha tingut en els darrers anys un estancament pel que fa a l'etiquetatge en català dels seus caves. Malgrat que la poca informació de l'etiqueta és tota en català, la contraetiqueta (indispensable per al compliment de la Llei) és en la majoria dels casos en espanyol. Sí que cal valorar molt positivament que primers caves com Mont-Ferrant Brut Reserva o Mont-Ferrant Medalla d'Or Brut Reserva etiquetin des de fa temps en català, i que el català també sigui present en nous productes (com per exemple Besta Nouzi Extra Brut). Tanmateix encara Blanes Nature i Brut Tradició no són en català. Així mateix en la marca Roger Goulart no s'ha trobat cap producte acomplint la Llei.

Parxet SA

Parxet ha fet una renovació en el darrer any pel que fa a l'acompliment de la Llei, passant de tenir tots els productes fora de la legislació a introduir el català plenament, tant en caves com vins Alella. Fruit potser d'aquesta volguda demostració de canvi, molt positiva, encara hi ha convivència de contraetiquetes plenament bilingües o trilingües (amb l'anglès), amb etiquetes on encara hi figura algun "elaborado por" que esperem que caldria anar normalitzant en català.

Bodegas Pinord

Pinord també configura una de les excepcions pel que fa al nul compliment de la legislació, amb absolutament tots els productes de gran consum fora del marc legal pel que fa a l'etiquetatge (sí que puntualment existeix algun producte de distribució molt reduïda en català). Dels 7 vins Penedès trobats de gran consum i el cava Gran Brut cap d'ells etiqueta en català. És fonamental que Pinord demostrï com més aviat millor que hi ha una voluntat de canvi en aquest sentit, començant a etiquetar pels vins Pinord Reynal i especialment el Pinord Reynal Blanco Suave.

Bodegas Roqueta

Bodegas Roqueta, de fort arrelament al Pla del Bages, i amb vins de taula etiquetats en català com la Santa Espina o Vinya del Fadrí, no ha tret cap producte de DO dels 15 de gran consum acomplint la legislació, desmarcant-se de la tendència general i de la resta de vins i caves produïts en la comarca. Els seus vins Pla del Bages, i cada cop més de la DO Catalunya no etiqueten en català, tot i que Roqueta ha experimentat tímids canvis que malauradament no han arribat als mínims exigits per la Llei. Així per exemple alguns vins han canviat "Denominación de Origen" per "Denominació d'Origen", o "Elaborado por" per un neutre "Elaborador", tanmateix en els forts gruixos de text de les etiquetes el català continua essent-ne totalment absent. Cal urgentment que complementi aquests canvis, especialment en tots els vins Ramon Roqueta.

Torelló

Malgrat que darrerament ha introduït de ple el català en els vins encara hi ha molta feina per fer en els caves.

M. Torres

A diferència dels altres dos grans com són Freixenet i Codorníu, M. Torres, primer productor de vins a Catalunya, fins ara no havia fet cap canvi per tal d'adaptar-se a la legislació. Tanmateix en el darrer any ha demostrat una voluntat de compliment de la legislació. Ha començat amb el Torres de Casta etiquetat en català (a més de la introducció del català en d'altres vins no de denominació d'origen com Moscatel Oro o el Falconer), i amb l'etiqueta frontal de la resta dels productes en català conservant però la contraetiqueta en espanyol. En el cas del De Casta, no obstant, cal dir que no afecta a la totalitat de la producció total i encara bona part de la producció d'aquest producte es produeix fora de l'àmbit de la legislació. Esperem que aquests passos siguin el preludi en la normalització plena de tots els productes.

Altres empreses

Cal dir que el català és plenament present en el compliment de la Llei en moltes altres empreses també d'àmplia distribució en superfícies de lliure servei o de vins i caves d'alta qualitat com són **Raventós i Blanc, Mestres, Sumarroca, Albet i Noya, Arvicaterey, Bodegues Montesquius, Maria Sagué, Cooperativa Artesa de Segre, Josep Forester, Freixa Rigau, Oliveda, Lavernoya, Gibert, Jané Ventura, J. Sigüenza, Ventura Soler, Mascaró, Agustí Torelló, Torelló-Llopart, Capdevila Pujol, Caves Hill, Genís Ricart** i molts d'altres.

---

4. Conclusions i recomanacions

4.1. Conclusions

4.2. Recomanacions i propostes

---

4. Conclusions i recomanacions

4.1 Conclusions

A grans trets caldria senyalar **dues conclusions bàsiques**: la **primera** que després de 5 anys de vigència de la Llei **encara un 67% dels 30 productes més venuts es troben fora de la legislació** en matèria d'etiquetatge, i que encara hi ha **3 de les 10 primeres empreses que no tenen cap producte** de venda en supermercats i hipermercats **complint la Llei**. L'**altra** conclusió és molt més positiva pel que fa a la presència del català: en poc més d'un any hi hagut **un increment molt notable del compliment de la Llei** en aquests primers productes, **passant d'un 3% a un 33%**, amb una pujada de 30 punts, **11 vegades la situació anterior del català**. **Si el creixement continua essent de l'ordre de 30 punts per any això voldria dir que a finals del 2005 pràcticament la totalitat dels 30 primers vins i caves de gran consum de DO catalanes haurien d'estar tots etiquetats en català**: horitzó que es planteja de manera molt favorable. Igualment en les dades generals de presència el català es troba en una situació del 25%. Per altra banda l'increment d'empreses amb algun dels productes de venda en supermercats i hipermercats etiquetats en català ha estat més del doble, de manera que **seguint el creixement actual, al 2004 totes les empreses haurien de tenir algun producte de gran consum etiquetat segons la legislació**.

Podrien senyalar doncs **una tendència clarament positiva** en el compliment de la Llei i la presència plena del català en l'etiquetatge de vins i caves catalans de denominació d'origen. Tanmateix, a la vegada **unes poques empreses no han fet cap pas** o bé s'han estancat **sense seguir la tendència general** (per a més informació sobre cada cas concret vegeu el **punt 3.4.2**).

Per tal de puntualitzar aquestes conclusions les hem esquematitzat de la manera següent:

1. Hi ha hagut un increment molt notable en l'etiquetatge en català en els darrers anys, però especialment en el darrer any amb un pujada de més d'onze vegades respecte l'any anterior. Aquesta pujada que ha passat d'un 3% a un 33% dels 30 vins i caves més presents en supermercats i hipermercats també és evident en els 30 vins i 30 caves més presents. Així amb vins de DO s'ha passat d'un 3% a un 37%, mentre en caves la pujada ha estat d'un 10% a un 20% dels productes.
2. Aquesta evolució és clara en la mitjana de creixement en els tres primers grups del sector (Codorníu, Freixenet, Torres) arribant a un 18% dels productes l'any 2003 respecte el 6% de finals del 2001, i per tant amb un increment de tres vegades. Mentre Codorníu incrementa força la presència del català i M. Torres s'afegeix per primera vegada partint d'un 0% el 2001

fins al 10% al 2002, Freixenet ha patit un estancament en aquest sentit al voltant del 3%.

3. El creixement en l'aposta pel català es troba en congruència amb les demandes dels consumidors i amb els nombrosos estudis que confirmaven que la presència d'aquesta llengua afavoreix clarament el consum. Les empreses no han fet altra cosa que posar a la pràctica no només el compliment de la Llei, sinó una millora en el servei envers el consumidor i a les raons econòmiques que fonamenten aquest creixement.
4. Malgrat el notable increment cal fer incidència que encara després de 5 anys de vigència de la Llei, la majoria de vins i caves de gran consum es troben fora de la legislació actual de manera que el català encara no arriba al 50%.
5. Encara hi ha empreses amb la totalitat dels productes de DO catalanes venuts en supermercats i hipermercats fora de la legislació. Aquest és el cas de Bodegas Pinord, Castillo Peralada, Arco Bodegas Unidas (Marqués de Monistrol) i Bodegas Roqueta. D'altres on el català té una presència pràcticament nul·la o s'han estancat respecte la tendència general. Aquest darrer és el cas de Freixenet i Juvé & Camps (amb previsions de millora). I d'altres que malgrat recentment estan introduint el català encara tenen molt camp per recórrer. Finalment hi ha moltes empreses amb tots els productes normalitzats o amb un fort creixement en la presència del català.
6. Encara hi ha grans superfícies d'alimentació amb productes de marca pròpia de denominacions d'origen catalanes de vins i caves incomplint la legislació. Aquest és el cas de Eroski, Supersol, El Corte Inglés, Carrefour, Dia, Mercadona i Alcampo.
7. El fet que hi hagi després de 5 anys de vigència de la Llei encara grans marques totalment fora de la Llei, tot i ésser poques, no és responsabilitat només de les empreses vers al compromís amb el consumidor, ans també de l'administració per tal de no aplicar les mesures de foment, suport i control del compliment posant-hi els mecanismes adients.

4.2. Recomanacions i propostes

Sens dubte la millora experimentada darrerament en la presència del català en l'etiquetatge dins d'aquest sector es deu probablement a diversos factors; des de les raons òbvies de mercat, el trencament d'inèrcies i compromís amb el consumidor dutes a terme des de les empreses, el compliment de la legislació, el paper de l'administració i agrupacions de cellers, les demandes dels consumidors i el paper de la societat civil. Són precisament tots aquells que en són responsables els que han de continuar incidint fins a la normalització total en aquest camp.

Des de la Plataforma per la Llengua, i partint de l'anàlisi de resultats, les conclusions, i l'experiència d'opinions de consumidors i empresaris, proposem les següents mesures a emprendre per cadascun d'aquests grups:

Empreses

Han d'incrementar clarament encara la presència del català, especialment les empreses sense cap o molt pocs productes de gran consum complint la legislació. Cal que en un termini curt tots els productes tinguin com a mínim tota la informació de l'etiquetatge (etiqueta i contraetiqueta) en català. Atès que l'adaptació a la Llei majoritàriament s'està produint en el darrer període d'aquests 5 anys, i per tant porta un cert endarreriment, és comprensible que els canvis graduals també vagin allargant-se, però si més no la responsabilitat de les empreses és demostrar de manera significativa amb productes estrelles en un primer moment que hi ha una tendència positiva en aquest sentit.

A tall d'exemple citem, precisament, els productes no etiquetats en català i que considerem, atenent l'estudi, els prioritaris en aquesta normalització per tal de fer evident l'atenció envers el consumidor català d'acord amb la Llei.

Canals i Nubiola

Canals i Nubiola Brut (cava)

Castellblanch

Brut Zero - Brut Reserva (cava)

Gran Cremant Brut (cava)

Castillo de Peralada

Castillo de Peralada Blanc de Blancs (vi)

Codorníu

Codorníu Extra semi-sec (cava)

Non Plus Ultra Codorníu Brut (cava)

Codorníu Gran Cremant Brut (cava)

Codorníu Extra Brut (cava)

Codorníu Gran Cremant Semi-sec (cava)

Non Plus Ultra Reina Brut (cava)

Conde de Caralt

Conde de Caralt Vendímia Seleccionada (vi)

Conde de Caralt Blanc de Blancs (vi)

Conde de Caralt Rosado (vi)

Delapierre

Clàssic Semi-sec (cava)

Freixenet

Cordon Negro (cava)

Carta Nevada (cava)

Brut Nature (cava)

Marqués de Monistrol

Marqués de Monistrol Blanc de Blancs (vi)

Parxet

Parxet Brut Nature (cava)

Raimat

Raimat Abadia (vi)

Raimat Chardonnay (vi)

Raimat Rosado (vi)

Raimat Cabernet Sauvignon (vi)

Raimat Clamor (vi)

Raimat Brut Nature (cava)

René Barbier:

René Barbier Tradición Rosado (vi)

René Barbier Classic (vi)

René Barbier Kraliner (vi)

Bodegas Roqueta

Ramon Roqueta Cabernet Sauvignon (vi)

Segura Viudas

Segura Viudas Brut reserva (cava)

Segura Viudas Lavit Brut Nature (cava)

M. Torres:

Sangre de Toro (vi)

Viña Sol (vi)

Coronas (vi)

Viña Esmeralda (vi)

Gran Coronas (vi)

Administració

L'administració hauria de complir 3 requisits fonamentals:

- El primer donar suport a les polítiques de canvi i adaptació de les empreses. Un punt fonamental és la promoció dels productes catalans de denominació d'origen. És evident que la consistència i l'alt grau de comercialització de les DO catalanes afavoreix precisament la presència del català, tan per ésser un producte on la llei empara el català, com pel fet que l'augment de vendes d'aquests productes a Catalunya justifica aquesta aposta. Encara avui dia els vins catalans, malgrat la seva cada vegada més gran qualitat reconeguda arreu, no tenen el reconeixement comercial en quota de mercat esperat, sovint per inèrcies o manca d'informació del consumidor i/o distribuïdor.

- Cal fermament que l'obligatorietat emparada per la legislació per als productes de denominació d'origen vingui recolzada pel desplegament previst el més aviat possible de la Llei de política lingüística. Això significaria que la presència del català passaria a ésser obligatòria també en d'altres sectors alimentaris, particularment els de més gran consum. Malgrat que el català en productes de denominació d'origen pot actuar comercialment de manera positiva com a garantia de qualitat i origen del producte, el fet que sigui l'únic àmbit on és obligatori pot suposar per una part d'aquest empresariat una diferència que seria molt més fàcil d'assumir de cara a qüestions logístiques si hi hagués un acord lògic de suport amb l'obligatorietat del català també en els altres grans sectors alimentaris.
- L'administració, mitjançant un cos d'inspecció o a través dels consells reguladors de les denominacions d'origen, hauria de portar un control sobre els productes que incompleixen la Llei, informar a les empreses afectades i prendre mesures de compliment atès els 5 anys de vigència de la legislació. Aquestes mesures caldria que reglamentessin tres punts bàsics: la sanció econòmica, la retirada, d'acord amb les competències de la denominació d'origen del vi o cava mentre es trobi fora de la Llei, i l'absència de tota promoció en fires, publicitat, projecció exterior, d'aquests productes com a denominació d'origen.

Consells Reguladors de denominacions d'origen

Cal que, amb la col·laboració de l'administració, informin a l'empresariat i afavoreixin les inspeccions de productes. Així mateix fóra indispensable que l'etiquetatge en català d'acord amb la Llei de Política Lingüística sigui requisit indispensable per als nous registres a la denominació d'origen corresponent. Les promocions de productes haurien de tenir en compte el fet que etiquetin en català com a motiu indispensable per a la seva difusió.

Agrupacions empresarials del sector

Cal que, amb la col·laboració de l'administració i els consells reguladors, informin a l'empresariat dels continguts i terminis de la Llei, així com afavoreixin les inspeccions de productes. Caldria que eliminessin de la promoció com a productes de denominació d'origen els productes que no compleixen la llei salvaguardant la qualitat i el prestigi general dels productors que etiqueten en català i de la denominació d'origen.

Consumidor

En aquests moments l'oferta etiquetada en català és prou àmplia en vins i caves catalans de denominació d'origen de gran consum, i per descomptat molt més en vins i caves d'alta qualitat (vegeu **taula 9**). Per això animem el consumidor a comprar vins catalans que compleixin la legislació etiquetant en català. La llengua en l'etiquetatge és també una garantia d'autenticitat i qualitat d'aquell producte en relació al lloc de producció. Així com la llengua espanyola d'un Rioja o el francès

d'un xampany ens garanteix l'origen, només el català ho fa d'un vi de denominació produït a Catalunya. Aquesta actitud, atesos els hàbits de consum i a les disposicions del lloc de compra, cal fer-la especialment evident envers aquelles marques o empreses que no tenen cap producte etiquetat en català, entenent que en les altres, malgrat no tenir la totalitat de la producció normalitzada, sí que hi està havent una evolució vers aquesta tendència.

Distribuir dors i venedors

Caldria que fossin molt curosos en la comercialització de vins i caves, no només promovent la plena representativitat de les DO catalans, sinó també posant i triant a l'abast del consumidor només vins i caves etiquetats complint la legislació vigent i exigint aquesta diferenciació a les empreses subministradores.

---

5. Annexos

Annex 1: full de recollida de dades

Annex 2: taula amb els supermercats visitats

Annex 3: legislació sobre etiquetatge

Annex 4: bibliografia

Annex 2: taula amb els supermercats visitats

Supermercats i hipermercats on s'han fet les observacions de vins i caves:

<i>Superfície de lliure servei</i>	<i>localitat</i>	<i>situació</i>
Carrefour	Badalona	Montigalà
Carrefour	Barcelona	La Maquinista
Dia	Barcelona	C/ Mandri
Dia	Barcelona	C/Torrent de les Flors
Caprabo	Barcelona	C/Mandri
Caprabo	Tàrrega	-
Condis	Sabadell	C/les Valls
Distop	Barcelona	C/Bigai
Mercadona	Barcelona	C/Aribau
Mercadona	Barcelona	C/València
Superavui	Barcelona	C/Providència
Suma	Barcelona	C/Verdi
Bonpreu	Barcelona	C/Sant Antoni Maria Claret
Esclat	Barcelona	Sants-Estació
Esclat	Camprodon	-
Alcampo	Sant Quirze del Vallès	-
Chartier-Eroski	Barcelona	Travessera de Gràcia
Consum-Eroski	Barcelona	C/Rosselló
Superestalvi	Barcelona	C/Navas de Tolosa
Jespac	Barcelona	C/Arimon
Veritas	Barcelona	C/Mandri
Supersol	Barcelona	Via Augusta
Opencor	Sabadell	Ronda Zomerof
Lidl	Barcelona	C/Bailèn
Disgor	Barcelona	C/Bailèn
Sorlidiscau	Sabadell	C/les Planes

Annex 3: legislació sobre etiquetatge de DO

LLEI 1/1998, DE 7 DE GENER (DOGC 2553, del 9, i BOE 36 d'11 de febrer), de Política Lingüística

CAPÍTOL V.- L'activitat socioeconòmica.

Article 34. La informació a les persones consumidores i usuàries.

2. Les dades obligatòries i les informacions voluntàries addicionals que figuren en l'etiquetatge de productes catalans que gaudeixen de denominació d'origen, de denominació comarcal o de denominació de qualitat i dels productes artesanals que es distribueixen en l'àmbit territorial de Catalunya, ha d'ésser necessàriament com a mínim en català.
3. El Govern de la Generalitat ha de regular per reglament la informació a les persones consumidores i usuàries de sectors determinats, i l'etiquetatge i les instruccions d'ús dels productes industrials o comercials i que es distribueixen en l'àmbit territorial de Catalunya, d'una manera especial els dels productes alimentaris envasats, els perillosos i els tòxics, i també el tabac, per a garantir-hi la presència progressiva del català, seguint els principis d'aquesta Llei, de les normes de la Unió Europea i de la resta de l'ordenament jurídic.

Disposicions addicionals.

Cinquena. Garanties de compliment

Aquesta llei no estableix sancions per als ciutadans i ciutadanes. (...)

Disposicions transitòries.

Segona. L'adaptació empresarial

1. Les empreses i les entitats afectades per aquesta Llei tenen un termini de dos anys per a adaptar-se al que disposen l'article 15 i les disposicions del capítol V. Aquest termini és de cinc anys per als empresaris i empresàries autònoms.
2. En un termini de cinc anys o, si és superior, el que resulti de la data de caducitat, poden continuar en el mercat els productes i els serveis a què fa referència l'article 34 sense complir les normes lingüístiques relatives a l'etiquetatge.

Disposicions finals.

Segona.

Desplegament reglamentari

S'autoritza al Govern de la Generalitat per a dictar les disposicions reglamentàries necessàries per a desplegar i aplicar aquesta Llei.

Moció 98/VI del Parlament de Catalunya, sobre la realitat de la imposició històrica del castellà, el respecte dels drets lingüístics i el ple reconeixement del plurilingüisme per l'estat espanyol, i el foment de l'ús de la llengua catalana. BOPC del 18 de juny de 2001.

Punt d) *Elaborar dins l'any 2001 un programa específic de desplegament de l'article 34 de la Llei 1/1998 de Política lingüística i de l'article 27 de la Llei 3/1993 de l'Estatut del consumidor, per tal de fomentar l'ús del català en l'etiquetatge de productes i l'edició de catàlegs, manuals i altres materials informatius destinats als consumidors.**

*El govern de la Generalitat de Catalunya mai ha portat a terme la Moció 98/VI, fins i tot després del 2001.

Annex 4: bibliografia

AGUILERA, M.M. *Actituds dels consumidors catalans davant de l'ús comercial del català*. Elaborat a partir d'una enquesta feta per Line Staff Consulting (1994). Institut de Sociolingüística Catalana de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya. 1995.

BASTARDES, B.; RENAU, E.; RIUDOR, X.; SOLÉ, J.; *Els Usos lingüístics en les indústries elaboradores de vins i caves del Penedès*. Institut DEP i Direcció General de Política lingüística de la Generalitat de Catalunya. 1998.

GASULL, B. *El català en l'etiquetatge de vins i caves a Catalunya*. Plataforma per la Llengua. Abril 2002.

GUMÀ, I. *L'etiquetatge en català als caves de Sant Sadurní d'Anoia*. Consorci per a la Normalització Lingüística. Sant Sadurní d'Anoia 2002.

PUJADES, R. *Etiquetatge i degustació. Les notes de tast en les etiquetes de vins catalans*. Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili. 1999.

SOLÉ, J.; LLINARS, F. *Etiquetar en català*. Revista Llengua i ús. Tercer Quadrimestre nº 25. 2002.

SOLÉ, J.R. *Legislació Lingüística*. Legislació bàsica 6. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura 1998.

TUDELA, J. *Estudi sobre la llengua de l'etiquetatge*. Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya. 1993.

TUDELA, J. *La llengua de l'etiquetatge a Barcelona i a Brussel·les, Zuric i Montreal*. Revista Llengua i Dret, núm 20, Escola d'Administració Pública. Barcelona 1993.

Varis. ADEC. *Llista d'industrials i productors que etiqueten en català*. 2002.

Varis. ADEC. *Llistat de vins i caves etiquetats en català 2003*. Barcelona 2003.

Varis. *Guia, Denominació d'Origen Penedès*. Consell Regulador de la Denominació d'Origen Penedès. 2002.

Varis. *L'ús del català en l'etiquetatge del vi. Enquesta entre els membres embotelladors de vins tranquils amb denominació d'origen de la Unió Vinícola del Penedès*. UVIPE, Unió Vinícola del Penedès. 2002.

Varis. *L'ús del català en l'etiquetatge del cava*. Consell Regulador del cava. 2001.

Varis. *Informe Anual Alimarket'02 de Bebidas, vinos i licores*. Alimarket.2002

---

6. Índex per cellers, marques i productors

---

6. Índex per cellers, marques i productors

A

Ahold · 32, 40, 41, 49
 Albet i Noya · 10, 58
 Alèlla Vinícola Can Jonc · 8, 24, 25, 26, 28, 30, 42, 51, 52, **55**
 Arco Bodegas Unidas · 8, 25, 26, 30, 42, 44, 45, 47, 51, 52, **55**, 61
 Arvicateray · 58
 Auchan · 17, 32, 41, 49

B

Bach
 Masia · 7, 8, 9, 24, 26, 27, 28, 30, 33, 34, 35, 36, 39, 43, 44, **55**
 Bonpreu · 13, 17, 32, 40, 41, 49, 69

C

Canals i Nubiola · 9, 33, 34, 35, 37, 39, 44, 45, **56**, 62
 Caprabo · 13, 17, 32, 40, 49, 69
 Carrefour · 13, 16, 32, 40, 49, 61, 69
 Castellblanch · 9, 33, 34, 36, 37, 39, **56**, 62
 Castillo Peralada · 8, 9, 10, 24, 25, 26, 28, 30, 42, 47, 51, 52, **55**, 61, 62
 Chandon · 9
 Codorníu · 7, 8, 9, 10, 11, 24, 26, 28, 28, 30, 33, 34, 35, 36, 39, 42, 43, 44, 45, 47, 51, 54, **55**, 56, 58, 60, 62
 Conde de Caralt · 8, 9, 24, 26, 28, 30, 34, 36, 37, 39, **56**, 62, 63

D

Delapierre · 9, 33, 34, 35, 37, 39, **55**, 63

E

El Corte Inglés · 32, 40, 41, 49, 61
 Eroski · 13, 17, 32, 40, 41, 49, 61, 69

F

Freixenet · 7, 8, 9, 11, 24, 26, 28, 30, 33, 34, 35, 36, 39, 42, 43, 44, 45, 45, 47, 51, 54, **56**, 58, 60, 61, 63

G

Gramona · 34, 36, 37, 39
 Grup Miquel · 13, 17, 32, 49

J

J. García Carrión · 8, 24, 26, 27, 30, 34, 39, 42, 43, 44, 47, 51, 52, **56**
 Jaume Serra · 8, 9, 24, 26, 27, 30, 32, 34, 39, 41, 42, 49, 52, **56**
 Joan Sardà · 24, 25, 30, 42, 47, 51, 52, **56**
 Juvé & Camps · 8, 9, 33, 34, 36, 37, 39, 42, 47, 51, 52, **56**, 61

M

Marqués de Monistrol · 8, 9, 25, 26, 28, 30, 42, 44, 45, 47, 52, 55, 61, 63
 Masachs · 9, 34, 39, **57**
 Mercadona · 13, 17, 32, 40, 41, 49, 61, 69
 Mestres · 58
 Montferrant · 9, 33, 34, 36, 37, 39, 42, 47, 51, 52, **57**, 61

P

Parxet · 11, 26, 28, 34, 36, 37, 39, 42, 51, 52, **57**, 63
 Pinord
 Bodegues · 8, 25, 30, 42, 51, 52, **57**, 61

R

Raimat · 8, 9, 11, 24, 26, 28, 30, 34, 36, 37, 39, 44, 45, 55, 63
 Raventós i Blanc · 9, 58
 René Barbier · 7, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 39, 43, 44, 45, 49, 56, 63
 Robert J. Mur · 58
 Roger Goulart · 34, 39, 57
 Rondel · 9, 33, 34, 36, 37, 39, 55
 Roqueta
 Bodegues · 8, 24, 26, 28, 30, 42, 44, 45, 47, 51, 52, **57**, 61, 63

S

Scala Dei · 24, 30, 55
 Segura Viudas · 9, 24, 30, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 41, 44, 45, **56**, 63
 Soler Jové · 34, 39
 Sumarroca · 9, 11, 58

T

Torelló · 34, 36, 37, 39, **58**
 Torres
 Miguel · 7, 11, 24, 25, 26, 27, 30, 42, 43, 44, 47, 51, 54, **58**, 60, 61, 63

2003. L'etiquetatge en català
en vins i caves de denominació d'origen
Estudi sobre l'acompliment de la legislació de l'etiquetatge de productes de denominació
d'origen catalans entre les empreses del sector de vins i caves a Catalunya

Plataforma per la Llengua- Novembre 2003

Estudi elaborat per: Bernat Gasull i Roig

Han col·laborat en aquest estudi: Òscar Escuder, Daniel Justribó, Gemma Ponsa i Oriol
Rebabiato .

Plataforma per la Llengua

Rocafort, 242 bis, 3r pis

08029 Barcelona

info@plataforma-llengua.org

Tel: 93 321 18 03

www.plataforma-llengua.org